

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN
TILASTOJA
2012

tilastoja 2012

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TILASTOJA -SARJA

ilmestyy vuosittain painettuna suomeksi sekä verkkojulkaisuna suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi osoitteessa www.rikosseuraamus.fi

Rikosseuraamuslaitos
Keskushallintoyksikkö
Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
puh. 029 56 88500, fax 029 56 65440
kirjaamo.rise@om.fi
www.rikosseuraamus.fi

Teksti, kuviot ja taulukot

Peter Blomster
Henrik Linderborg
Marja-Liisa Muiluvuori
Irja Salo
Sasu Tyni

Ulkoasun suunnittelu ja taitto

Liisa Niska

ISSN

ISSN-L 2242-6949
ISSN 2242-6949 (painettu)
ISSN 2242-6957 (verkkojulkaisu)

Paino

Kopijyvä 2013

Sisällysluettelo

Käsitteet

Taulukkoluetelo

Vankeinhoito

Yhdyskuntaseuraamukset

Taulukot tekstissä

Kuvioluettelo

Esipuhe	1
1 Seuraamuksista	3
1.1 Seuraamusjärjestelmän kehittymisen yleispiirteitä	3
1.2 Seuraamusten täytäntöönpano	4
2 Vankeinhoito	5
2.1 Vankiluvun kehitys	5
2.2 Vankirakenne	7
2.3 Järjestys ja turvallisuus	9
2.4 Vapautuneiden vankeusvankien uusintarikollisuus	10
3 Yhdyskuntaseuraamukset	12
3.1 Yhdyskuntaseuraamusten asiakasmäärät	12
3.2 Yhdyskuntaseuraamusten asiakasrakenne	14
3.3 Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sosiaalinen tilanne	17
3.4 Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden osallistuminen toimintoihin	17
3.5 Yhdyskuntaseuraamuksissa käytetyt sanktiot	18
4 Vankitoiminnot	19
Taulukot	32

Käsitteet

Nuorten ehdollisen vankeuden valvonta (ERN)

Rikoksen alle 21-vuotiaana tehnyt voidaan tuomita ehdollisen vankeuden tehosteeksi 1 vuoden 3 kuukauden pituiseen valvontaan. Valvontaan määrätään, jos sen katsotaan edistävän tekijän sosiaalista selviytymistä ja ehkäisevän uusia rikoksia.

Ehdonalaisen vapauden valvonta (EAV)

Vankeusrangaistuksesta suoritetaan vankilassa lähes poikkeuksetta vain määräosa. Ehdonalainen vapauttaminen tarkoittaa ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomitun vangin päästämistä suorittamaan loppuosa rangaistuksesta vapaudessa. Ehdonalaisesti vapautettu määrätään valvontaan silloin, kun koeaika on pitempi kuin yksi vuosi, rikos on tehty alle 21-vuotiaana tai kun vanki sitä itse pyytää.

Laitosaika

Teoksessa on käytetty laitoksessa oloaikaa kahdessa eri yhteydessä: kertymätietona vuoden aikana vapautuneista ja poikkileikkaustietona 1. toukokuuta laitoksessa olevista. Tiedot poikkeavat toisistaan, koska kertymätiedoissa painottuvat lyhyet rangaistukset ja poikkileikkaustiedoissa pitkät rangaistukset.

Nuorisorangaistus (NR)

Vuonna 1997 aloitettu nuorisorangaistuskokeilu lopetettiin vuoden 2004 lopussa. Laki nuorisorangaistuksesta tuli voimaan 1.1.2005 ja nuorisorangaistus laajeni koko maahan. Nuorisorangaistukseen voidaan tuomita alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta, jos sakkoa on pidettävä riittämättömänä seuraamuksena, eivätkä painavat syyt vaadi ehdotonta vankeusrangaistusta. Nuorisorangaistusta tuomitaan vähintään neljä kuukautta ja enintään yksi vuosi. Nuorisorangaistus sisältää valvontatapaamisia, sosiaalista toimintakykyä edistävää ohjausta ja tukea sekä työelämään perehdyttämistä.

Nuorisovanki (NV)

Nuorisovangilla tarkoitetaan vankitilastossa vapausrangaistustaan nuorisovankilassa suorittavaa. Päätöksen nuorisovankilaan määrittämisestä teki vankilaoikeus. Vankilaoikeus lakkautettiin ja nuorisovanki käsitteenä poistui laista vankeuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä 1.10.2006.

Pakkolaitosvanki (PE)

Pakkolaitosvangilla tarkoitetaan vankitilastossa vaarallista rikoksenuusijaa, jonka vankilaoikeus määräsi eristettäväksi pakkolaitokseen. Pakkolaitokseen tuomittua ei voitu päästää normaaliaikana ehdonlaiseen vapauteen, vaan hän suoritti rangaistuksen kokonaan vankilassa. Vankilaoikeus lakkautettiin ja pakkolaitos käsitteenä poistui laista vankeuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä 1.10.2006.

Sakkovanki (SV)

Sakon muuntorangaistusta suorittava on sakkovanki. Muuntorangaistus määrätään sakkoon tuomitulle, jolta sakkoa ei ole saatu perityksi.

Tutkintavanki (TV)

Tutkintavankeja ovat rikoksesta epäiltynä vangitut. Vangitsemisesta päättää tuomioistuin. Rikoksen johdosta vangittu on pääsääntöisesti vietävä heti yleiseen vankilaan tai oikeusministeriön tutkintavankien säilyttämistä varten hyväksymään laitokseen. Yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuorokauden kestänyt vapaudenmenetysaika vähennetään rangaistuksen täytäntöönpanossa.

Valvontarangaistus (VALRA)

Valvontarangaistusta koskeva laki tuli voimaan 1.11.2011. Valvontarangaistus voidaan tuomita enintään 6 kuukauden vankeusrangaistuksen sijasta silloin kun yhdyskuntapalveluun tuomitsemiselle on este. Aiemmat vankeusrangaistukset, valvontarangaistukset tai rikoksen laatu voivat olla esteenä tuomitsemiselle. Valvontarangaistuksen on oltava perusteltua myös syytetyn sosiaalisten valmiuksien ylläpitämiseksi ja edistämiseksi. Valvontarangaistuksessa tuomitun liikkuminen asunnon ulkopuolella on rajoitettu vain aikataulun määräämiin ajankohtiin. Päihteiden käyttö on kielletty koko rangaistuksen ajan. Tuomittua valvotaan paitsi teknisin välinein myös yllätyksenä asuntoon.

Vankeusvanki (VV)

Vankeusvankeja ovat vangit, jotka suorittavat tuomittua ehdotonta määräaikaista tai elinkautista vankeusrangaistusta, täytäntöön pantavaksi määrättyä ehdollista vankeusrangaistusta ja/tai jäännösrangaistusta menetettyään ehdollaisen vapautensa.

Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden keskimäärä

Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden keskimääränä on käytetty toimeenpanossa olevien yhdyskuntaseuraamusten keskimäärää. Asiakkaiden keskimäärä on todellisuudessa noin 200–300 pienempi, koska yhdellä henkilöllä voi olla useampia toimeenpanoja yhtä aikaa.

Yhdyskuntapalvelu (YKP)

Yhdyskuntapalvelua voidaan tuomita enintään kahdeksan kuukauden vankeuden sijasta. Sen keskeinen sisältö on palkaton yleishyödyllinen työ. Edellytyksenä on, että tuomittu soveltuu ja suostuu yhdyskuntapalveluun. Soveltuvuus selvityksen tekee Rikosseuraamuslaitos ja lopullisen ratkaisun yhdyskuntapalvelusta tuomioistuin. Yhdyskuntapalvelun pituus on 20–200 tuntia. Yhdyskuntapalvelua voidaan määrätä myös yli vuoden pituisen ehdollisen vankeusrangaistuksen oheisseuraamuksena, jolloin sen pituus on 20–90 tuntia.

TAULUKKOLUETTELO

Vankeinhoito

1. Vuoden alussa ja lopussa rangaistuslaitoksissa olleet sukupuolen, vankiryhmän ja laitostyyppin mukaan, 2012
2. Vankien päivittäinen keskimäärä vankiryhmittäin vuosina 2003–2012
3. Alle 21-vuotiaat tutkinta- ja vankeusvangit keskimäärin vuosina 2003–2012
4. Vuoden aikana vapaudesta rangaistuslaitokseen tulleet vankiryhmän ja sukupuolen mukaan laitostyypeittäin, 2012
5. Vapaudesta vankilaan tulleet vankiryhmittäin vuosina 2003–2012
6. Vuoden aikana vapautuneet vapautumisperusteen, sukupuolen ja laitostyyppin mukaan, 2012
7. Vuoden aikana vapautuneet vankeusvangit rangaistuslaitoksessa suoritetun rangaistusajan, sukupuolen ja laitostyyppin mukaan, 2012
8. Vuoden aikana päättyneiden sakon muuntorangaistusten pituus, 2012
9. Rangaistuslaitoksista vapautuneet vankilajin ja sukupuolen mukaan vuosina 2003–2012
10. Vapautuneiden vankeusvankien rangaistuslaitoksessa suorittama aika (%) vuosina 2003–2012
11. Ehdonalaisesti vapautuneet vuosina 2003–2012
12. Elinkautisvankien lukumäärä vuoden alussa vuosina 1992–2013 sekä vuoden aikana alkaneet elinkautisrangaistukset, vapautuneet elinkautisvangit ja suoritetun rangaistuksen keskipituus vuosina 1992–2012
13. Valvottu koevapaus vuosina 2007–2012
14. Vankeusvankien päärikos 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)
15. Vankeusvankien ikäryhmät 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)
16. Vankeusvankien ennakoitua laitoksessaoloajat 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)
17. Vankeusvankien laitostertaisuus 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)
18. Ulkomaalaisten vankien keskimäärät vankilajeittain sekä osuus kaikista vangeista vuosina 2003–2012
19. Ulkomaalaisten vankeusvankien päärikokset 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)
20. Ulkomaalaisten vankien kansalaisuus 1.toukokuuta 2012
21. Poistumisluvat vuosina 2003–2012

22. Karcaamiset ja luvatta poistumiset vuosina 2003–2012
23. Vankien ajankäyttö vuosina 2003–2012 (%)
24. Vangit ja vankilat 1975–2012
25. Vuosina 2003–2007 vapautuneiden vankeusvankien uusiminen (%) viiden vuoden seuranta-aikana sukupuolen, iän ja vankeuskertaisuuden mukaan.

Yhdyskuntaseuraamukset

26. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäiset keskimäärät vuosina 2003–2012
27. Yhdyskuntapalvelun toimeenpano vuosina 2003–2012
28. Ehdonalaisen vapauden valvonta vuosina 2003–2012
29. Nuorten ehdollisen vankeuden valvonta vuosina 2003–2012
30. Nuorisorangaistuksen toimeenpano vuosina 2005–2012
31. Valvontarangaistuksen toimeenpano vuonna 2012
32. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päärikos seuraamuksittain päättyneissä toimeenpanoissa vuosina 2007–2012 (%)
33. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ikäjakauma seuraamuksittain 1. toukokuuta vuosina 2004–2012 (%)
34. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sukupuolijakauma 1. toukokuuta vuosina 2004–2012
35. Yhdyskuntapalvelua suorittavien sosioekonominen tausta 1. toukokuuta 2003–2012 (%)
36. Ehdonalaisesti vapautuneiden valvottavien sosioekonominen tausta 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)
37. Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvottavien sosioekonominen tausta 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)
38. Nuorisorangaistusasiakkaiden sosioekonominen tausta 1. toukokuuta vuosina 2004–2012 (%)
39. Valvontarangaistusta suorittavien sosioekonominen tausta 1. toukokuuta vuonna 2012 (%)
40. Ohjelmatoimintaan osallistuneet yhdyskuntaseuraamusasiakkaat vuosina 2008–2012
41. Sanktioiden ja toimenpiteiden käyttö yhdyskuntaseuraamuksissa vuosina 2005–2012

TAULUKOT TEKSTISSÄ

- A. Vankien ajankäyttö taustatekijöiden mukaan arkisin vuonna 2012
- B. Vankien lukumäärät eri toiminnoissa vuonna 2012
- C. Toimintaan sijoittamattomat vankeusvangit / kaikki vankeusvangit %
- D. Vankitoimintoihin osallistuminen suljetuissa vankiloissa ja avovankiloissa sukupuolen ja vankeuskertaisuuden mukaan
- E. Vankitoimintoihin osallistuminen suljetuissa vankiloissa ja avovankiloissa päärikoksen mukaan
- F. Vankitoimintoihin osallistuminen suljetuissa vankiloissa ja avovankiloissa laitospajan mukaan

KUVIOLUETTELO

1. Vuoden aikana vapaudesta tulleet, vapautuneet ja vankien keskimäärä vuosina 2002–2012
2. Vankeusvankien päärikos 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)
3. Vankeusvankien ennakoitujen laitosaikojen osuudet 1. toukokuuta vuosina 2003–2012
4. Ulkomaalaisten vankeus- ja tutkintavankien keskimäärä ja osuus kaikkien vankien keskimäärästä vuosina 1996–2012
5. Poistumisluvut vuosina 2003–2012
6. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäiset keskimäärät vuosina 2003–2012
7. Vankien ja toimeenpanossa olevien yhdyskuntaseuraamusten keskimäärät ja osuudet vuosina 2005–2012
8. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päärikos (%) 1. toukokuuta vuosina 2007–2012
9. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ikäjakauma (%) 1. toukokuuta vuosina 2003–2012
10. Vankien ajankäytön jakautuminen arkipäivisin vuonna 2012 (toiminnoissa n= 1739 vankia keskimäärin/arkipäivä)

Esipuhe

Tilastojulkaisun tarkoituksena on antaa monipuolista tietoa Rikosseuraamuslaitoksen asiakas- ja vankimääristä, asiakasrakenteesta sekä toiminnasta. Julkaisu välittää paitsi ajankohtaisen kuvan rikosseuraamusalasta myös mahdollisuuden seurata sen kehitystä viimeisen 10 vuoden aikana.

Tilastojulkaisussa ovat mukana vankeuksia ja yhdyskuntaseuraamuksia koskevat tiedot. Vankeuksien osalta tilastojulkaisu jatkaa Tilastokeskuksen vuonna 2009 lopettamaa vankitilastoa. Tilastojulkaisussa kuvataan asiakasmääriä ja niiden muutoksia sekä esitetään täytäntöönpanoon ja vankien ajankäyttöön liittyviä tilastotietoja.

Tilastotiedot perustuvat Rikosseuraamuslaitoksen käytössä oleviin tietojärjestelmiin. Tietojärjestelmärajoitteiden vuoksi yhdyskuntaseuraamuksia koskevat aikasarjat eivät kaikilta osin ole täydellisiä.

Julkaisu on suunnattu rikosseuraamusalan omalle organisaatiolle, mutta sen on ajateltu vastaavan myös muiden Rikosseuraamuslaitoksen toiminnasta kiinnostuneiden henkilöiden ja organisaatioiden tavallisimpiin vankeja ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaita koskeviin kysymyksiin.

Tilastojulkaisussa on aina mukana jotain ajankohtaista teemaa käsittelevä katsaus. Nyt ilmestyvässä tilastojulkaisussa teemanä on vankien ajankäyttö.

1 Seuraamuksista

1.1 Seuraamusjärjestelmän kehittämisen yleispiirteitä

Vankiluvulla mitattuna Suomi kuuluu nykyään maltillisen kriminaalipolitiikan maihin. Vankiluvun alentamiseen tähtäävä kriminaalipolitiikan suunnan muutos alkoi 1970-luvulla. Vankeiden määrä onkin 1970-luvulta lähtien alentunut kolmanneksen aikaisemmasta. Vaikka vankiluku on välillä noussut, on se 1990-luvulta lähtien pysynyt muiden Pohjoismaiden tasolla.

Vankiluvun alenemiseen pyrittiin aluksi vaikuttamaan laajentamalla sakkojen ja ehdollisen rangaistuksen käyttöä. Yhdyskuntapalvelun ja nuorisorangaistuksen käyttöönotto 1990-luvulla merkitsivät muutosta rikosseuraamusalalle. Uusista seuraamuksista yhdyskuntapalvelu vakiinnutti alun kokeiluvaiheen jälkeen asemansa koko maassa. Nuorisorangaistuksen käyttö on sen sijaan jäänyt vähäiseksi. Mahdollisuus muuttaa korkeintaan kahdeksan kuukauden ehdoton vankeusrangaistus yhdyskuntapalveluksi vaikutti osaltaan vankilukujen alenemiseen.

Tarve seuraamusjärjestelmän kehittämiseksi ja uusien vaihtoehtojen löytämiseksi kasvoi 1990-luvulta lähtien rikollisuuden ja sen taustalla olevien ongelmien muuttuessa haasteellisemmiksi. 2000-luvulla tehtiin yksittäisiä seuraamuksia ja seuraamusjärjestelmää laajemmin koskevia muutoksia ongelmien ratkaisemiseksi.

Harkinnanvaraisuutta nuorten valvontaan määräämisessä lisättiin ehdollista vankeutta koskevassa lakiuudistuksessa vuonna 2001. Uuden säännöksen mukaan 15–20-vuotiaana rikokseen syyllistynyt nuori voidaan määrätä koeajaksi valvontaan sosiaalisen selviytymisen edistämiseksi ja uusien rikosten ehkäisemiseksi. Vuonna 2002 tehtiin mahdolliseksi yhdyskuntapalvelun tuomitseminen yhtä vuotta pidemmän ehdollisen vankeusrangaistuksen oheisseuraamuksena. Vuoden 2006 vankeuslain myötä siirryttiin suunnitelmalliseen ja yhtenäiseen täytäntöönpanoon. Vankeuslain yhteydessä uudistettiin myös ehdonalaiseen vapauteen liittyviä säädöksiä sekä otettiin käyttöön valvottu koevapaus. Koevapauteen voi päästä aikaisintaan kuusi kuukautta ennen määräaikaista ehdonalaista vapautumista. Lisäksi vuonna 2011 aloitettiin vapauttamisyksikkötoiminta osana hallittuun ja asteittaiseen vapauttamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Maksamattomien sakkojen muuntamista vankeudeksi vähennettiin 2000-luvun puolivälissä useaan otteeseen. Vuonna 2008

poistettiin mahdollisuus muuntaa rangaistusmääräysmenettelyssä annetut sakot vankeudeksi.

Vuonna 2011 astuivat voimaan nuorten rikoksentekijöiden tilanteen selvittämistä ja ehdollisen vankeuden valvontaa koskevat lait. Samana vuonna astui voimaan myös laki valvontarangaistuksesta.

Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä edellyttää seuraamusselvityksen tekemistä 15–20-vuotiaana rikokseen syyllistyneistä. Selvityksessä arvioidaan millaisilla seuraamusmuodoilla ja tukitoimenpiteillä voidaan edistää nuoren rikoksetonta elämäntapaa. Laki nuorten ehdollisen vankeuden valvonnasta muutti valvontaa velvoittavammaksi tapaamiskäyntien ja päihitteettömyyden suhteen. Nuorten valvontaan voidaan nyt sisällyttää sosiaalista toimintakykyä edistäviä toimintoja. Laki valvontarangaistuksesta tekee mahdolliseksi korkeintaan kuuden kuukauden ehdottomien vankeusrangaistusten suorittamisen sähköisesti valvottuna omassa asunnossa tai muussa sopivaksi katsotussa paikassa. Valvontaan voidaan sisällyttää sosiaalista selviytymistä edistäviä tukitoimenpiteitä.

1.2 Seuraamusten täytäntöönpano

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanemat seuraamukset jaetaan vankeusrangaistuksiin ja vapaudessa suoritettiin yhdyskuntaseuraamuksiin. Yhdyskuntaseuraamuksia ovat ehdonalaisen vapauden valvonta, yhdyskuntapalvelu, nuorten ehdollisen vankeuden valvonta, nuorisorangaistus sekä valvontarangaistus 1.11.2011 lukien. Vankilat vastaavat tuomioistuinten määräämien ehdottomien vankeusrangaistusten ja sakon muuntorangaistusten täytäntöönpanosta. Lisäksi ne huolehtivat tutkintavankeuden toimeenpanosta yhdessä poliisin kanssa. Yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanosta vastaavat yhdyskuntaseuraamustoimistot.

Vuoden 2010 alussa Suomeen syntyi uusi rikosseuraamusalan viranomaisen Rikosseuraamuslaitos, joka koostuu aiemmasta Rikosseuraamusvirastosta sekä sen alaisuudessa toimineista Kriminaalihuoltolaitoksesta ja Vankeinhoitolaitoksesta. Uudistuksen jälkeen Suomi jakaantuu kolmeen rikosseuraamusalueeseen: Etelä-Suomen, Itä- ja Pohjois-Suomen sekä Länsi-Suomen alueisiin. Rikosseuraamuslaitoksen perusyksiköitä ovat yhdyskuntaseuraamustoimistot sekä avovankilat ja suljetut vankilat. Vuoden 2012 lopussa koko maassa oli yhteensä 15 yhdyskuntaseuraamustoimistoa ja 26 vankilaa. Vankipaikoista oli suljetuissa vankiloissa 71 prosenttia ja avovankiloissa tai avovankilaosastoissa 29 prosenttia.

2 Vankeinhoito

2.1 Vankiluvun kehitys

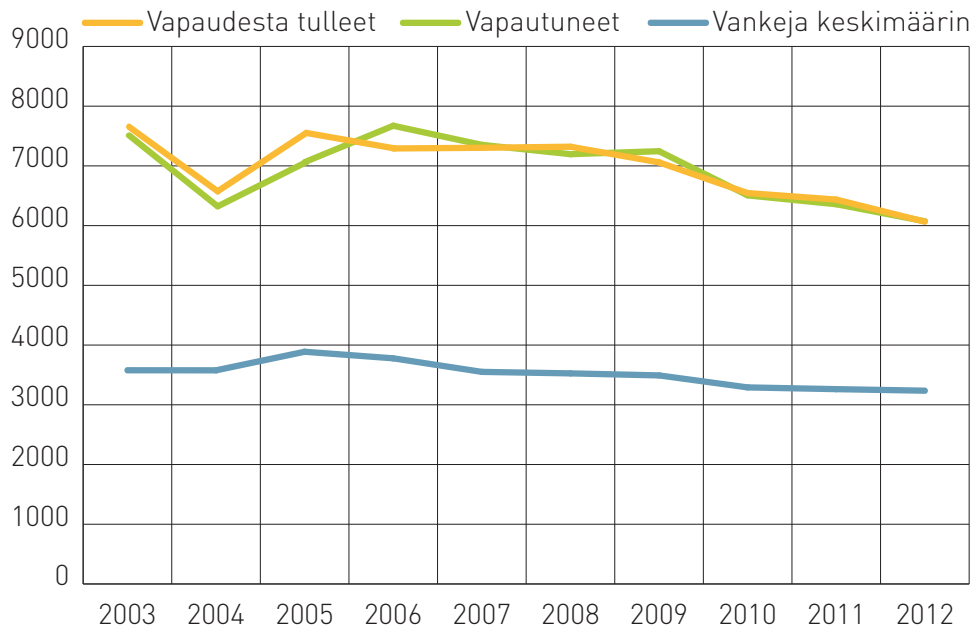
Vankiluku kääntyi kasvuun 2000-luvun alussa ja oli korkeimmillaan vuosikymmenen puolivälissä, jolloin vankeja oli 36 prosenttia enemmän vuosituhannen alkuun verrattuna. Vankiryhmistä suhteellisesti eniten kasvoivat tutkinta- ja sakkovangit. Vuonna 2006 vankien määrä kääntyi jälleen laskuun. Vuonna 2012 vankien päivittäinen keskimäärä oli 3 236, mikä oli 17 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2005.

Tutkintavankeja oli vuonna 2012 päivittäin keskimäärin 626, viisi prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Viimeisten kymmenen vuoden aikana tutkintavankien määrä on kasvanut yli neljänneksellä ja heidän osuutensa kaikista vangeista on noussut 15:sta 19:ään prosenttiin. Sakkovankien määrä sen sijaan on laskenut voimakkaasti vuosituhannen puolivälistä lähtien. Vuonna 2012 sakkovankien päivittäinen keskimäärä oli 49 mikä on 75 prosenttia vähemmän vuoteen 2003 verrattuna, jolloin sakkovankien määrä oli korkeimmillaan. Naisvankeja oli vuonna 2012 keskimäärin 224. Naisten osuus vangeista on kasvanut 2000-luvun alun viidestä prosentista seitsemään prosenttiin.

Vuonna 2012 vankilaan tuli vapaudesta 6 066 vankia. Vankilaan tulleista 2 744 eli vajaa puolet oli vankeusvankeja, 1 135 sakkovankia ja 2 187 tutkintavankeja. Vankeusvangeista noin 12 prosenttia sijoitettiin suoraan avolaitoksiin. Naisvankeusvangeista avolaitoksiin sijoitettiin suoraan noin viisi prosenttia.

Vankiloista vapautui vuonna 2012 kaikkiaan 6 073 vankia. Vankeusvankeja vapautui 3 728, sakkovankia 1 104 ja tutkintavankeja 1 241. Vapautuneiden vankeusvankien vankilassa suorittaman ajan keskipituus oli 9,3 kuukautta. Vapautuneista vankeusvangeista 1 644 eli vajaa puolet oli ollut vankilassa enintään kolme kuukautta. Yli kahden vuoden laitosajan jälkeen vapautui 339 vankia eli yhdeksän prosenttia. Kaikista vankeusvangeista vajaa 40 prosenttia vapautui avolaitoksista ja yli kahden vuoden laitosajan suorittaneista lähes puolet.

Kuvio 1. Vuoden aikana vapaudesta tulleet, vapautuneet ja vankien keskimäärä vuosina 2003–2012

Vuoden 2012 aikana sakon muuntorangaistuksen suoritti loppuun yhteensä 1 755 henkilöä. Kaksi kolmesta sakon muuntorangaistusta suorittaneista suoritti pelkästään sakkorangaistusta. Loput sakon muuntorangaistusta suorittaneista olivat myös vankeus- tai tutkintavankeina.

Valvottu koevapaus on ollut käytössä lokakuusta 2006 lähtien. Valvottu koevapaus merkitsee uutta vaihetta asteittaisessa vapauttamisjärjestelmässä, ja sillä pyritään edistämään vankien sijoittumista yhteiskuntaan laitossajan loppuvaiheessa.

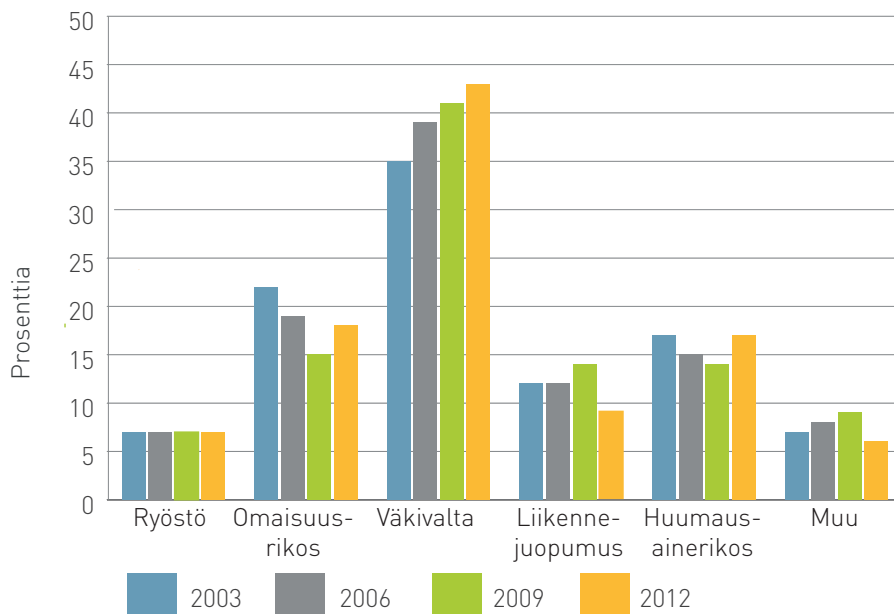
Vuonna 2012 valvottuun koevapauteen sijoitettiin 544 vankia, mikä oli yli viisinkertainen määrä vuoteen 2007 verrattuna. Koevapauteen sijoitettujen määrän lisääntyessä myös peruutettujen koevapauksien osuus aloitetuista koevapauksista on kasvanut, ollen 17 prosenttia vuonna 2012. Valvotussa koevapaudessa vuonna 2012 olleiden vankien päivittäinen keskimäärä oli 150. Koevapauden keskipituus oli 101 päivää.

2.2 Vankirakenne

Vankirakenne on muuttunut huomattavasti 2000-luvun aikana. Varkausrikoksista tuomittujen osuus on laskenut 17 prosentista 11 prosenttiin. Kaiken kaikkiaan kun vuonna 2003 lähes joka neljäs vanki oli vankilassa omaisuusrikoksista, kymmenen vuotta myöhemmin noin joka kuudes oli vankilassa varkauksista, petoksista, kavalluksista, murroista ja muista vastaavista omaisuusrikoksista. Samanaikaisesti väkivaltarikoksista tuomittujen osuus on noussut. Vuonna 2003 pahoinpitelyrikoksista oli tuomittu 16 prosenttia vangeista kun vuonna 2012 heidän osuutensa oli 20 prosenttia. Henkirikoksista tuomittujen osuus on vastaavana aikana noussut 19 prosentista 23 prosenttiin. Yhteenvetona voidaan todeta, että kun vuosituhanen alkupuolella noin joka kolmannen vangin päärikoksena oli väkivaltarikos, vuonna 2012 yli neljä vankia kymmenestä suoritti tuomiotaan väkivaltarikoksesta.

Vuosituhanen alussa noin kaksi prosenttia vangeista oli tuomittu siveellisyyserikoksesta, kymmenen vuotta myöhemmin heidän osuutensa oli vajaa neljä prosenttia. Liikennejuopumuksesta tuomittujen osuus on 2000-luvulla vaihdellut 12 ja 14 prosentin välillä, mutta parina viime vuonna heidän osuutensa on ollut laskussa. Vuonna 2012 liikennejuopumus oli päärikoksena yhdeksällä prosentilla vangeista. Huumausainerikoksesta tuomittuja on ollut 14–18 prosenttia vangeista.

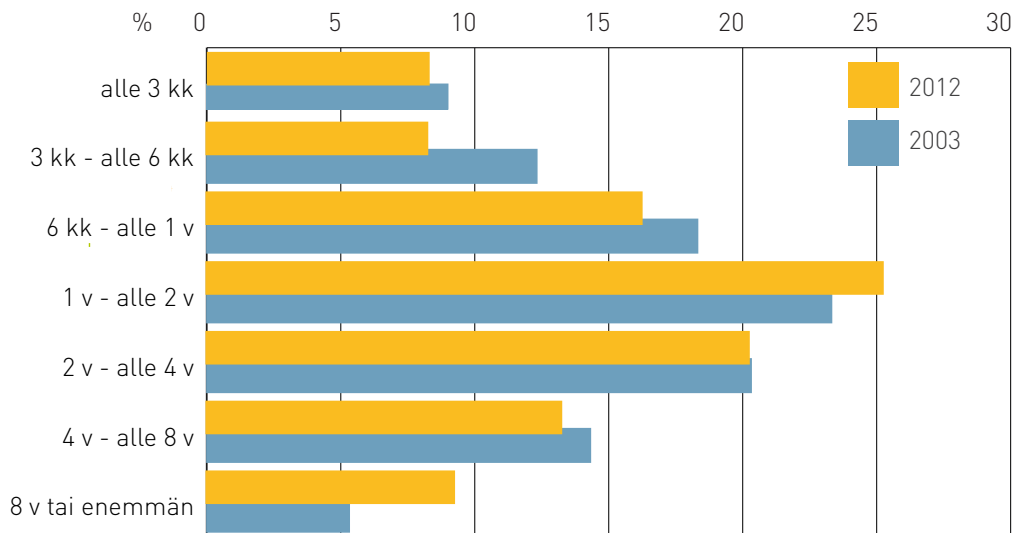
Kuvio 2. Vankeusvankien päärikos 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)

Vankien ikärakenne on muuttunut 2000-luvulla kaksijakoisesti. Ensinnäkin alle 25-vuotiaiden vankeusvankien osuus on laskenut kuusi prosenttiyksikköä viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2003 vankeusvangeista 16 prosenttia oli alle 25-vuotiaita. Vuonna 2012 heitä oli kymmenen prosenttia. Samanaikaisesti yli 50-vuotiaiden vankeusvankien määrä on kasvanut kolme prosenttiyksikköä, kymmenestä prosentista 13 prosenttiin. Vuonna 2012 vankeusvankien keski-ikä oli noin 37 vuotta. Naisvangit ovat noin vuoden miesvankeja vanhempia.

2000-luvulla pitkäaikaisvankien osuudet ovat kasvaneet ja alle vuoden vankilassa olevien osuudet ovat pienentyneet. Vuonna 2012 alle kolme kuukautta vankilassa olevien osuus oli noin 8 prosenttia. Neljännnes vangeista oli vankilassa vuodesta kahteen vuoteen. Vähintään kahdeksan vuoden vankilassaoloaika odotti noin yhdeksää prosenttia vangeista. Näiden vankien osuus on kasvanut neljällä prosenttiyksiköllä vuosikymmenessä. Tämä johtuu ennen kaikkea elinkautisvankien määrän lisääntymisestä.

Kuvio 3. Vankeusvankien ennakoitujen laitosaikojen osuudet 1. toukokuuta vuosina 2003–2012

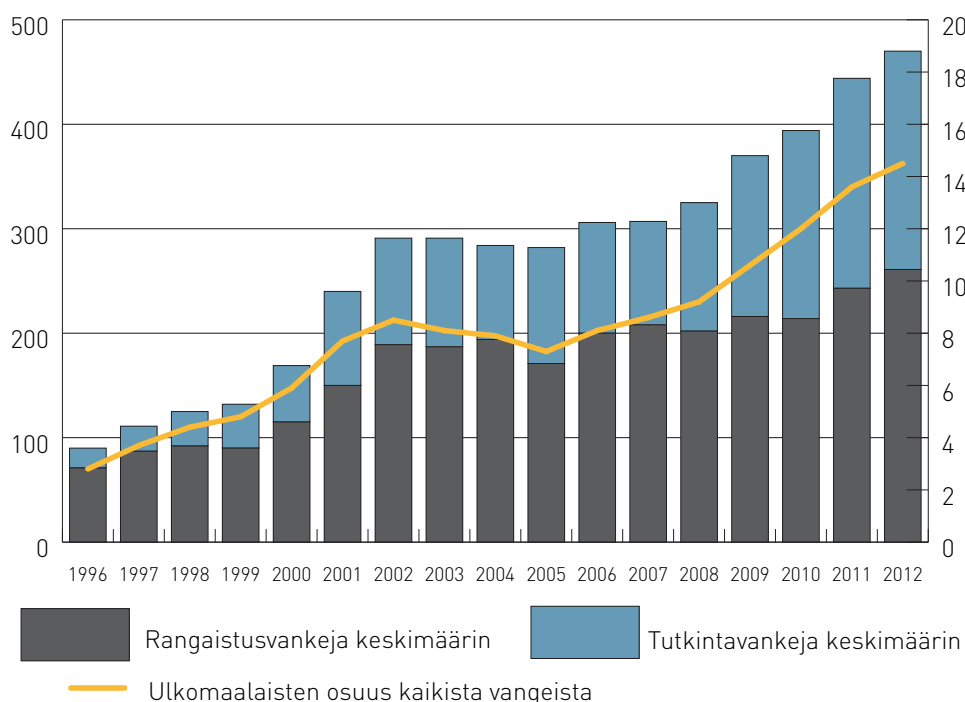

Vuonna 2012 vankeusvangeista runsas kolmannes oli ensikeräisiä. Kolmatta–seitsemättä kertaa vankilassa olevien osuus oli 35 prosenttia. Vähintään kahdeksatta kertaa vankilassa oli vajaa viidennes vangeista.

Ulkomaalaisten vankien määrä on lähes kolminkertaistunut 2000-luvun aikana ja heidän osuutensa kaikista vangeista on noussut 15 prosenttiin. Vuonna 2012 ulkomaalaisten vanki-

en päivittäinen keskimäärä oli 470, mikä oli kuusi prosenttia edellisvuotta enemmän. Tutkintavankien osuus oli noin 44 prosenttia. Vankirakennekartoituksen 1.5.2012 mukaan vajaa 40 prosenttia ulkomaalaisista vangeista oli virolaisia tai venäläisiä. Kaikkiaan eri kansalaisuuksia oli 63. Ulkomaalaisista yli 40 prosenttia on tuomittu huumausainerikoksista.

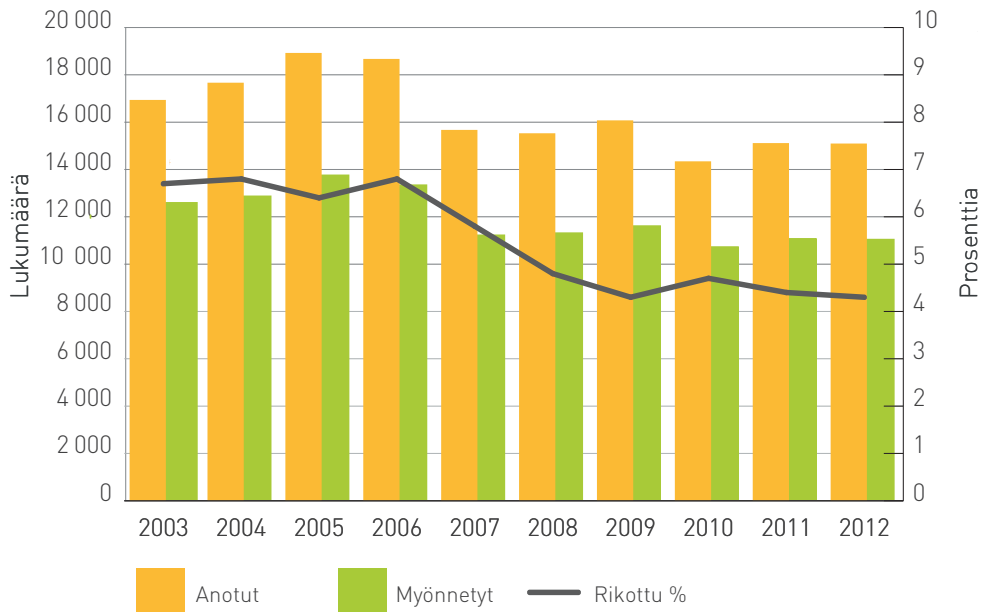
Kuvio 4. Ulkomaalaisten vankeus- ja tutkintavankien keskimäärä ja osuus kaikkien vankien keskimäärästä vuosina 1996–2012

2.3 Järjestys ja turvallisuus

Vuonna 2012 anottiin 14 749 poistumislupaa. Myönteisen päätöksen sai 74 prosenttia. Myönnettyjen poistumislupien osuus anotuista poistumisluvista on viimeisen kymmenen vuoden aikana pysynyt melko vakiona. Poistumislupaehjoja rikkoneiden vankien osuus on sen sijaan pienentynyt lähes kolmanneksella. Vuonna 2012 lupaehtoja rikottiin 454 kertaa eli 4,3 prosentissa käytetyistä poistumisluvista.

Kuvio 5. Poistumisluvat vuosina 2003–2012

Viimeisen kymmenen vuoden aikana karkaamisten lukumäärä on vaihdellut korkeimmillaan 29:stä vuonna 2003 matalimmillaan 8:aan vuonna 2007. Vuonna 2012 karkaamisia oli 17. Karkaamisista suurin osa tapahtui muualta kuin vankilan muurien sisäpuolelta, esimerkiksi työmaalta vankilan aidatun alueen ulkopuolelta, vankia saattavalta vartijalta ja muulta viranomaiselta. Vankilan muurien sisäpuolelta karkasi kuusi vankia.

Avolaitoksesta luvatta poistuneiden määrä laski voimakkaasti 2000-luvun alkupuolella ja oli alhaisimmillaan 18 vuonna 2005. Tämän jälkeen luvatta poistuneiden määrä on jälleen lisääntynyt. Vuonna 2012 avolaitoksesta luvatta poistuneita oli 62, mikä oli neljänneksen edellisvuotta vähemmän. Avolaitoksesta luvatta poistumista ei pidetä karkaamisena.

2.4 Vapautuneiden vankeusvankien uusintarikollisuus

Taulukossa 25 on kuvattu vuosina 2003–2007 vapautuneiden vankeusvankien uusintarikollisuutta viiden vuoden seuranta-aikana. Tilastollisessa vuosikirjassa uusijoiksi katsotaan ne henkilöt, jotka ovat vapautumisen jälkeen syyllistyneet vähintään yhteen uuteen rikokseen, josta on seurannut lainvoimainen ehdoton vankeus- tai yhdyskuntapalvelutuomio. Seuranta-aika aloitetaan vapautumispäivästä ja lopetetaan ensimmäiseen rikoksentekopäivään tai kuolinpäivään. Ulkomaan kansalaiset ovat aineistossa, mikäli heillä on suomalainen henkilötunnus. Vapautuneiden vankeusvankien uusintarikollisuus on hieman laskenut vuosien 2003–2007 välillä. Vapautuneista vankeus-

vangeista noin kaksi kolmesta syyllistyi viiden seurantavuoden aikana vähintään yhteen rikokseen, josta seurasi uusi ehdoton vankeusrangaistus tai yhdyskuntapalvelu. Keskeisimmät uusimista ennustavat tekijät ovat vangin rikoshistoria ja ikä: moninkertaisilla vangeilla riski syyllistyä uusiin rikoksiin on suuri ja nuoret palaavat vankilaan todennäköisemmin kuin vanhat. Naiset uusivat miehiä harvemmin.

3 Yhdyskuntaseuraamukset

3.1 Yhdyskuntaseuraamusten asiakasmäärät

Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäinen keskimäärä kasvoi 2000-luvulla 15 prosenttia ja oli korkeimmillaan vuonna 2007, jolloin yhdyskuntaseuraamusasiakkaita oli 4 800. Tämän jälkeen määrä kääntyi laskuun. Vuonna 2012 yhdyskuntaseuraamusasiakkaita oli päivittäin keskimäärin 3 645.¹ Yksittäisten seuraamusten kohdalla kehitys on poikennut hieman toisistaan.

Vuonna 2012 nuorten ehdollisen vankeuden valvonnassa oli keskimäärin 1 084 asiakasta päivässä. Määrä on vähentynyt kolmanneksella viimeisen kymmenen vuoden aikana. Nuorisorangaistuksessa alun alkaen vähäinen määrä on laskenut voimakkaasti ollen 10 vuonna 2012.

Ehdonalaisen vapauden valvonnassa olevien keskimäärä nousi 2000-luvulla vajaat 50 prosenttia vuoteen 2007 mennessä, jolloin ehdonalaisesti vapautuneita valvottavia oli keskimäärin 1 785. Viime vuosien aikana määrä on laskenut 2000-luvun alun tasolle. Vuonna 2012 ehdonalaisen vapauden valvonnassa oli päivittäin keskimäärin 1 074 asiakasta.

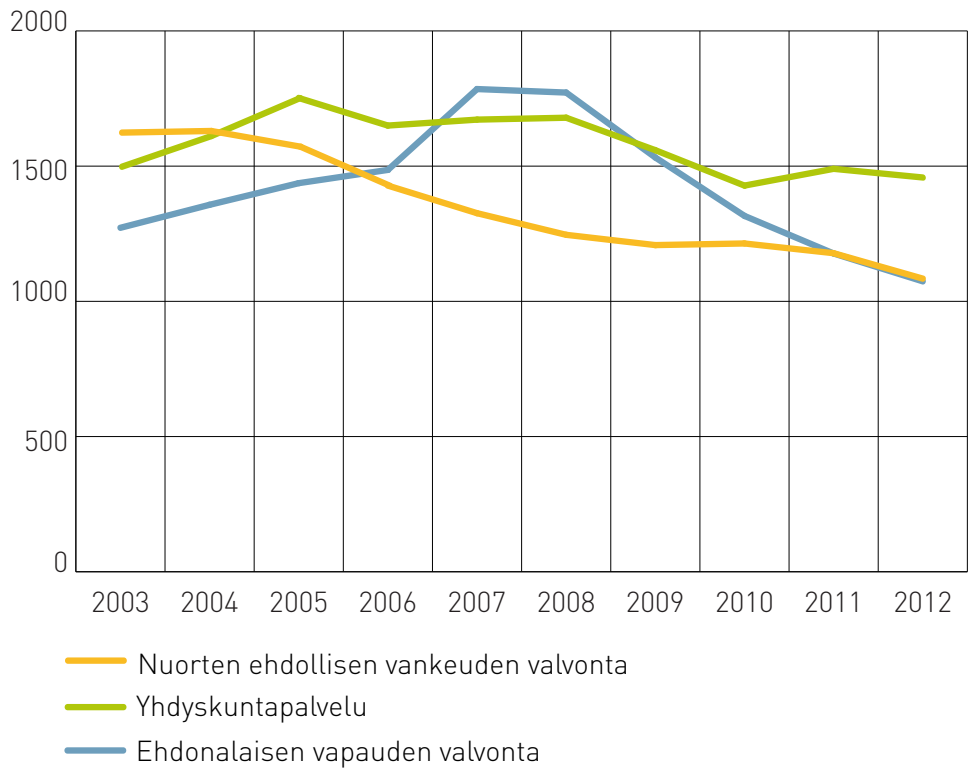
Yhdyskuntapalvelussa olevien keskimäärä nousi 2000-luvun alussa noin neljänneksellä ja oli korkeimmillaan vuonna 2005, jolloin asiakkaiden päivittäinen keskimäärä oli 1 752. Vuonna 2012 asiakkaita oli keskimäärin 1 458, eli 17 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2005. Pyydettyjen soveltuvuusselvitysten määrä on ollut laskussa. Vuonna 2012 syyttäjä lähetti 5 357 soveltuvuusselvityspyyntöä, mikä on 35 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2003. Myönteisten lausuntojen osuus tehdyistä lausunnoista oli 83 prosenttia..

12 |

Ensimmäiset valvontarangaistukset tulivat täytäntöönpanoon vuoden 2012 alussa. Täytäntöönpantavaksi tuli vuonna 2012 yhteensä 198 valvontarangaistusta. Valvontarangaistuksen aloittaneita oli 143 ja suorittaneita 101. Rangaistuksen suorittajia oli vuoden aikana keskimäärin 18 päivässä. Suoritettu aika oli keskimäärin 44 päivää.

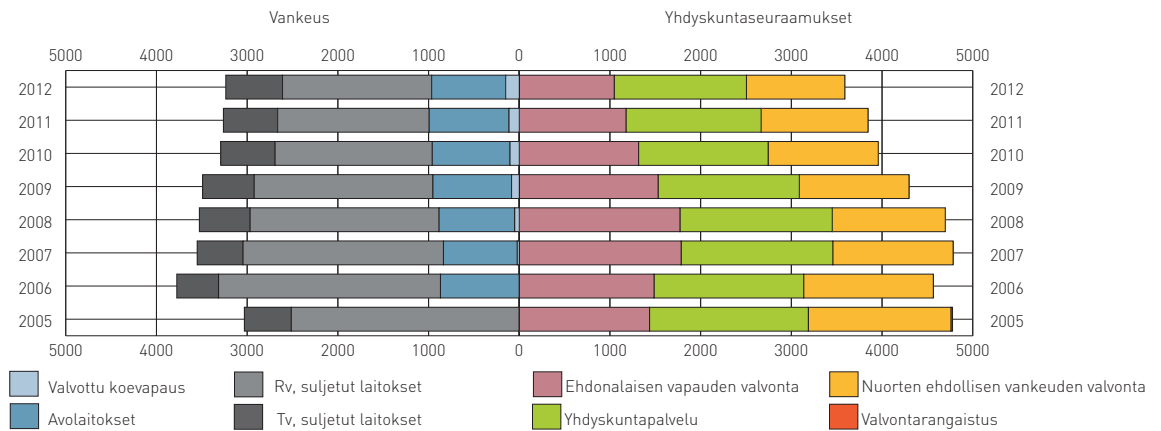
¹ Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien keskimäärän laskentatapaan tehtiin vuonna 2012 muutos. Aiemmin laskettiin toimeenpanojen lukumäärää, nyt tarkastellaan asiakkaiden määrää. Jos henkilöllä on samanaikaisesti toimeenpanossa useita saman seuraamuksen toimeenpanoja, hänet lasketaan keskimäärään vain kerran. Jos henkilöllä on samanaikaisesti toimeenpanossa eri seuraamuksia hänet lasketaan edelleen kumpaankin niistä. Tämä tulee huomioida myös kuvioissa 6 ja 7.

Kuvio 6. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäiset keskimäärät vuosina 2003–2012

Vaikka yhdyskuntaseuraamuksissa olevien määrät ovatkin laskeneet on yhdyskuntaseuraamusten suhteellinen osuus kaikista rikosseuraamuksista pysynyt lähes ennallaan. Yhdyskuntaseuraamukset muodostivat viime vuonna edelleen yli puolet kaikista Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanemista seuraamuksista.

Kuvio 7. Vankien ja toimeenpanossa olevien yhdyskuntaseuraamusten keskimäärät ja osuudet vuosina 2005–2012

3.2 Yhdyskuntaseuraamusten asiakasrakenne

Nuorten ehdollisen vankeuden valvonnassa yleisimpiä päärikkoksia ovat olleet omaisuus- ja väkivaltarikokset sekä liikennejuopumukset. Väkivalta- ja omaisuusrikosten osuus on ollut nouseva. Vuonna 2012 omaisuusrikoksista tuomittujen osuus oli 37 prosenttia ja väkivaltarikoksista tuomittujen 27 prosenttia. Liikennejuopumuksista tuomittuja oli viidennes valvottavista.

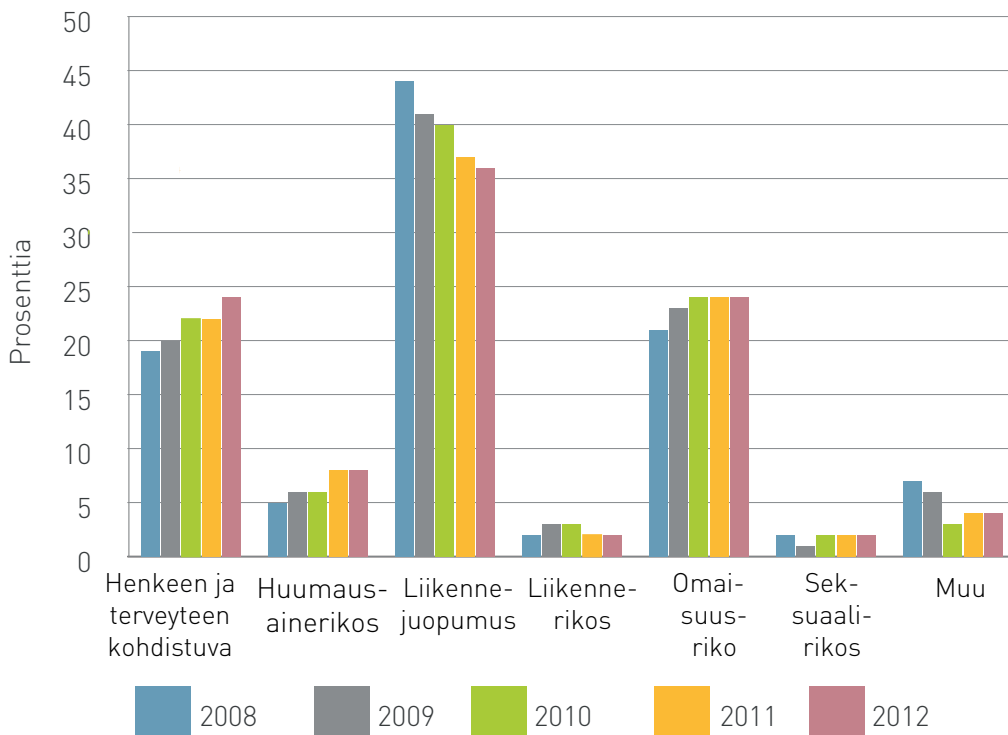
Ehdonalaisen vapauden valvonnassa väkivalta- ja omaisuusrikokset muodostavat noin kaksi kolmasosaa päärikkoksista. Väkivaltarikosten osuus on ollut nousussa ja omaisuusrikosten osuus puolestaan laskussa. Vuonna 2012 väkivaltarikosten osuus oli 44 prosenttia ja omaisuusrikosten 26 prosenttia. Seuraavaksi eniten on huumausainerikoksia, joista tuomittujen osuus on vaihdellut 15 prosentin molemmin puolin

14 |

Yhdyskuntapalvelussa puolet päärikkoksista on liikennejuopumuksia. Niiden osuus on ollut hieman laskussa. Omaisuusrikoksia päärikkoksista on ollut noin viidennes ja väkivaltarikoksia hieman vähemmän.

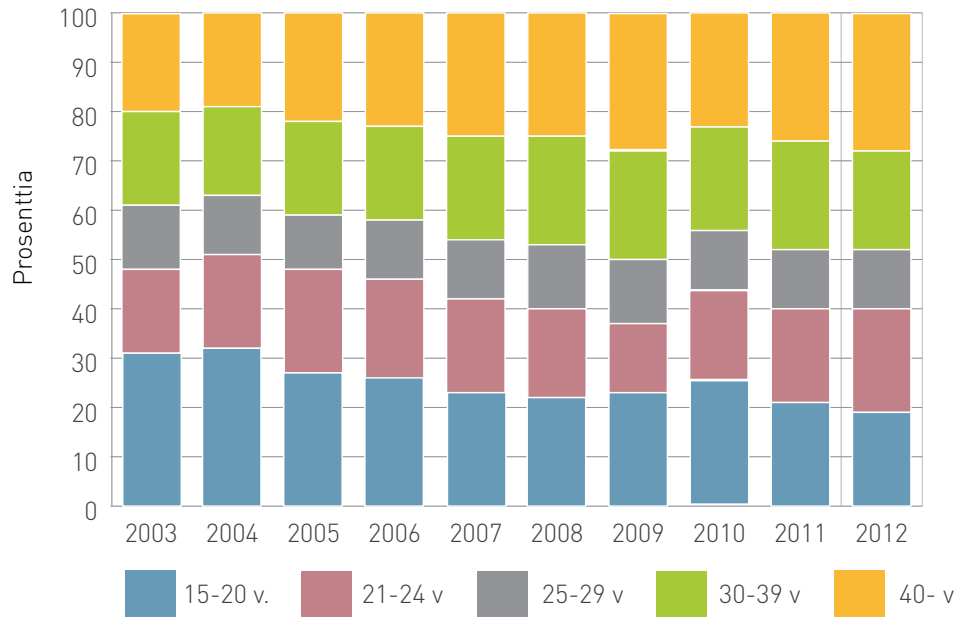
Valvontarangaistuksessa yli puolet oli vuonna 2012 tuomittu liikennejuopumuksesta. Omaisuus-, väkivalta- ja muista rikoksista oli kustakin tuomittu noin 15 prosenttia.

**Kuvio 8. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päärikos (%)
1. toukokuuta vuosina 2007–2012**

Nuorten alle 21-vuotiaiden osuus kaikista yhdyskuntaseuraamusasiakkaista on laskenut runsaalla kolmanneksella viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2003 yhdyskuntaseuraamusasiakkaista 31 prosenttia oli alle 21-vuotiaita. Vuonna 2012 heitä oli 19 prosenttia. Nuorten ehdollisen vankeuden valvonnassa vajaa 60 prosenttia asiakkaista oli alle 21-vuotiaita. Ehdonalaisen vapauden valvonnassa ja yhdyskuntapalvelussa suurin ikäryhmä on 30–39-vuotiaat. Vuonna 2012 heitä oli kummassakin seuraamuksessa noin 30 prosenttia.

**Kuvio 9. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ikäjakauma (%)
1. toukokuuta vuosina 2003–2012**

Vuonna 2012 yhdyskuntaseuraamusasiakkaista oli naisia vajaa 11 prosenttia. Nuorten ehdollisen vankeuden valvonnassa naisten osuus on vaihdellut 10 prosentin molemmin puolin, ollen 13 prosenttia vuonna 2012. Ehdonalaisen vapauden valvonnassa naisten osuus on noussut vuoden 2004 neljästä prosentista kahdeksaan prosenttiin vuonna 2012. Naisten osuus on lisääntynyt selkeästi myös yhdyskuntapalvelussa, jossa heidän osuutensa on noussut vastaavana aikana kuudesta prosentista 12 prosenttiin.

Ulkomaalaiset ovat muodostaneet vain vähäisen osuuden kaikista yhdyskuntaseuraamusasiakkaista. Yhdyskuntaseuramuksissa olevien ulkomaalaisten määrästä ei ole saatavissa tarkkaa tietoa.

3.3 Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sosiaalinen tilanne

Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden työttömyys on pysynyt korkeana. Keskimäärin yli puolet asiakkaista on työttömänä. Työttömyys on korkeinta ehdonalaisen vapauden valvonnassa, jossa vuonna 2012 työttömien osuus oli 60 prosenttia. Noin joka 10. yhdyskuntapalvelussa ja ehdonalaisen vapauden valvonnassa oleva oli eläkeläinen. Työssä olevien osuus vaihtelee seuraamuksittain. Vuonna 2012 työssä olevia oli yhdyskuntapalvelussa vajaa 30 prosenttia, ehdonalaisen vapauden valvonnassa noin viidennes ja nuorten ehdollisen vankeuden valvonnassa 15 prosenttia. Opiskelijoita oli nuorten ehdollisen vankeuden valvonnassa neljännes.

Nuorten ehdollisen vankeuden valvonnassa vakituisesti asuvien osuus on viimeisten kymmenen vuoden aikana pysynyt suhteellisen tasaisena (noin 80–84 prosenttia). Yhdyskuntapalvelussa vakituisesti asuvien osuus oli 85 prosenttia vuonna 2012. Ehdonalaisen vapauden valvonnassa vakituisesti asuvien osuus on viimeisten kymmenen vuoden aikana noussut 11 prosenttiyksikköä, 70 prosenttiin vuonna 2012. Vailla vakituista asuntoa olevien osuus on pysynyt silti suhteellisen korkeana. Asunnotomia oli 9 prosenttia ja tilapäisesti asuvia 17 prosenttia.

3.4 Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden osallistuminen toimintoihin

Yhdyskuntaseuraamusasiakkailta on mahdollisuus osallistua lainvastaiseen käyttäytymiseen vaikuttaviin toimintaohjelmiin sekä päihdehuollon toimenpiteisiin. Tällä hetkellä käytössä olevia ohjelmia ovat Cognitive Skills (CS), liikenneturvajakso, liikenneturvaohjelma, ohjauspyörä, suuttumuksen hallinta ja viisi keskustelua muutoksesta.

Ohjelmatoiminnan sekä päihdehuollon osuus on kasvanut. Vuonna 2012 ohjelmatoimintaan osallistui kaikkiaan 582 asiakasta. Ohjelmista suosituimmiksi ovat nousseet viisi keskustelua muutoksesta, päihdehuoltojakso sekä liikenneturvaohjelma. Suurin osa näihin ohjelmiin osallistuneista suoritti yhdyskuntapalvelua.

3.5 Yhdyskuntaseuraamuksissa käytetyt sanktiot

Ehdonalaisen vapauden valvonnassa käytettävät sanktiot ovat kirjallinen varoitus, noutopyyntö poliisille ja ilmoitus syyttäjälle. Vuonna 2012 ehdonalaisen vapauden valvonnassa sanktioita annettiin yhteensä 105, mikä oli noin kuusi prosenttia vuoden aikana valvonnassa olleista.

Yhdyskuntapalvelussa käytettävät sanktiot ovat kirjallinen huomautus, toimeenpanon aloittamiskielto, toimeenpanon jatkamiskielto ja toimeenpanon keskeytys. Vuonna 2012 annettiin 968 kirjallista huomautusta, joka oli noin 34 prosenttia päättyneistä toimeenpanoista. Vuonna 2012 keskeytettiin 435 yhdyskuntapalvelua eli noin 15 prosenttia päättyneistä toimeenpanoista.

Valvontarangaistuksessa käytettävät sanktiot ovat kirjallinen varoitus, toimeenpanon aloittamiskielto, toimeenpanon jatkamiskielto ja toimeenpanon keskeytys. Vuonna 2012 keskeytettiin 24 valvontarangaistusta mikä oli noin 22 prosenttia päättyneistä toimeenpanoista.

4 Vankitoiminnot

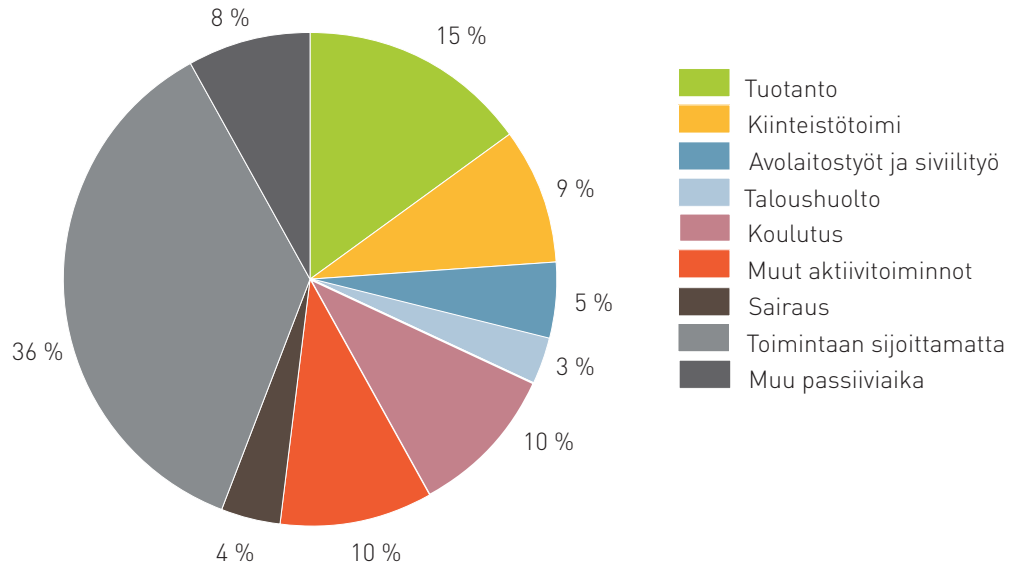
Vankeuslain mukaan vanki on velvollinen vahvistettuna työ ja toiminta-aikana osallistumaan vankilan järjestämään tai hyväksymään toimintaan (osallistumisvelvollisuus). Vanki on kokonaan tai osittain vapautettava osallistumisvelvollisuudesta, jos hänen terveydentilansa, toimintakykynsä tai ikänsä sitä vaatii. Tutkintavangit eivät ole velvollisia osallistumaan vankilassa järjestettävään toimintaan.

Vankien ajankäyttöä ja toimintaan osallistumista voidaan seurata tuntipohjaisesti tai yksilöiden määrän perusteella monin eri tavoin niin vankila-, aluetasolla kuin valtakunnallisesti. Luvut voidaan laskea esimerkiksi kaikista vangeista, rangaistusta suorittavista vangeista tai vankeusvangeista. Ajankäyttö voidaan mitata erikseen arkipäiviltä tai kaikilta päiviltä. Vaihtoehtoja on monia.

Vankien ajankäyttö tuntipohjaisen seurannan perusteella

Vankien toiminta-ajan ajankäyttö kirjataan ylös jokaiselta tunnilta. Vankien ajankäyttö jaetaan tilastoissa niin sanottuihin aktiivi-, passiivi-, ja hallinnollisiin tunteihin. Aktiivitoimintoja ovat vangeille työaikana järjestettävä toiminta: työ, koulutus ja muu rangaistuslaitoksen järjestämä tai hyväksymä toiminta, kuten esimerkiksi toiminta- ja päihdeohjelmat. Hallinnollista aikaa ovat mm. käräjämatka-, poistumislupa- sekä sairausaika. Ne tunnit, jolloin vanki ei osallistu toimintoihin on nk. passiiviaikaa. Yhteenlasketut osallistumistunnit voidaan jakaa säännöllisen työ- ja toiminta-ajan pituudella, joka on 35 tuntia viikossa ja 7 tuntia päivässä. Näin saadaan luku, joka kuvaa kussakin toiminnassa keskimäärin päivässä olevien vankien määrää. Lisäksi voidaan laskea miten tunnit jakautuvat eri toimintojen kesken esimerkiksi vuositasolla.

Kuvio 10. Vankien ajankäytön jakautuminen arkipäivisin vuonna 2012 (toiminnoissa n= 1739 vankia keskimäärin/ arkipäivä)

Vankien työtoiminta jaetaan tuotannolliseen ja valmentavaan työhön. Valmentavan työn tavoitteet liittyvät työelämän perustaitojen harjoitteluun ja työssä oppimiseen. Työtoiminnan muotoja vankiloissa ovat mm. autokorjaamotyöt, tekstiili- ja vaateustyöt, pesulatyöt, käsi- ja taideteollisuustyöt, puusepäntyöt, metallityöt, kilpityöt sekä karjatalouteen ja maa- ja metsätalouteen liittyvät työt. 2000-luvulla työtoiminta on vähentynyt vankiloissa tasaisesti. Vuonna 2003 noin 41 prosenttia vankien kokonaisajankäytöstä kuului työtoimintaan. Nykyisin osuus on 32 prosenttia. Vankiluvun ollessa korkeimmillaan 2000-luvun puolivälissä päivittäin työtoimintaan osallistui lähes 1500 vankia. Viime vuonna työtoimintaan osallistuneita oli 1060.

Vankiloissa järjestetään koulutusta yhteistyössä ulkopuolisten oppilaitosten kanssa. Tarjolla on sekä yleissivistävää (perusopetus ja lukio) että ammatillista toisen asteen koulutusta. Korkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin voidaan myöntää lupa etäopiskeluna. Koulutuksen osuus vankien kokonaisajankäytöstä on vaihdellut kahdeksan ja kymmenen prosentin välillä. Vuonna 2012 ajankäytöstä noin 10 prosenttia käytettiin opiskeluun. Valtaosa opinnoista kohdistuu ammattitaidon hankkimiseen tai lisäämiseen. Tosin valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen osuus on viime vuosina ollut kasvussa. Vankien opiskelunvalmiudet ovat heikot johtuen mm. lisääntyneistä päihde- ja mielenterveysongelmista. Tutkintoon johtava koulutus ei sovellu kaikille vangeille ilman valmentavaa koulutusjaksoa.

Vankitoimintoja on suunnattu viime vuosina yksilöllisempään kuntouttavaan suuntaan. Käytössä olevat ohjelmat voidaan luokitella kahteen ryhmään. Vaikuttavuusohjelmiin osallistuu korkean tai keskikorkean uusimisriskin omaavia tuomittuja, kun taas lyhyempien motivointiohjelmien tarkoitus on herättää tuomitun kiinnostus oman elämäntilanteensa kohentamiseen. Käytännössä toimintaohjelmat voidaan jakaa myös sen mukaan, mihin ohjelman avulla pyritään vaikuttamaan. Suomessa on rikosseuraamusalalla käytössä kolmenlaisia toimintaohjelmia: Yleisohjelmat pyrkivät vaikuttamaan rikolliseen käyttäytymiseen. Rikosperusteiset ohjelmat on tarkoitettu tiettyyn rikokseen syyllistyneille henkilöille, kuten esimerkiksi väkivalta- tai seksuaalirikollisille. Päihdekuntoutusohjelmat ovat osa päihdekuntoutusta. Toiminnan tavoitteena on rikollisen käyttäytymisen muuttaminen ja uusimisriskin vähentäminen. Ohjelmatoimintaan osallistumisen osuus ajankäytöstä on vaihdellut vuosittain kuuden ja kymmenen prosentin välillä.

Vuosituhanneen alkupuolella hieman yli kolmannes vankien ajankäytöstä oli niin kutsuttua hallinnollista tai passiiviai-kaa. Nykyisin vastaava osuus on jo noin puolet. Toimintoihin osallistumisen esteet liittyvät vankimäärän nousuun, henkilöstöresurssien riittämättömyyteen, eräiden vankiloiden toimintatilojen puutteeseen, vankien moniongelmaisuuteen ja laitosturvallisuuteen.

Taulukko A. Vankien ajankäyttö (%) kokonaisajasta arkisin vuonna 2012

	Rangaistusta suorittavat	Tutkintavangit	Rangaistusta suorittavat					
			Suljettu vankila	Avo-vankila	Miehet	Naiset	Ulkomaalaiset	Suomalaiset
Peruspalvelut	13,8	8,2	14,5	12,8	13,5	18,6	11,8	14,1
Koulutus	9,5	2,7	7,7	12,6	9,6	7,2	4,2	10
Ohjelmatoiminta	5	0,9	6	3,1	5	4,5	1,3	5,4
Siviilityö, oma työ ja avolaitostyöt (entinen työsiirtolatyö)	6,1	0	0,2	16,6	6,3	3,7	8	5,9
Valmentava työ	8,9	7,3	10,4	6,2	8,6	12,2	17,5	7,9
Ammattityö	6,8	0,9	5,7	8,7	6,7	7,7	10,5	6,4
Yksilö- ja perhetyö	0,4	0,1	0,3	0,5	0,4	0,7	0,2	0,4
Rangaistusajan suunnittelu ja seuranta	2	0	3	0,3	2,2	0	3	1,9
Valvottu koevapaus	5,9	0	1,2	14	5,6	9,1	2,1	6,3
Toiminnoissa yhteensä	58,3	20,1	49	74,8	57,9	63,7	58,6	58,3
Toimintoihin sijoittamattomat	30,6	49,8	41,1	12,1	31,2	23,3	30,5	30,7
Kuljetuksessa ja käräjillä	1,4	3	1,4	1,5	1,4	1,8	1	1,5
Ulkopuolella PL tai luvatta	2	0,2	1,2	3,5	2	2	3,5	1,9
Sairaus, tutkimus ja hoito	3,2	2,6	2,8	3,8	3,1	4	2	3,3
Muu ajankäyttö	3,4	3,2	3,3	3,6	3,3	4,6	3,1	3,5
Viikkovapaalla	1	1	1,1	0,8	1	0,7	1,3	0,9
Passiivijankäyttö yhteensä	41,7	59,7	51	25,2	42,1	36,3	41,4	41,7
Kaikki yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100

Toimintoihin osallistuminen on yleisintä avovankiloissa, missä kolme neljäsosaa (75%) käytettävissä olevasta kokonaisajasta käytettiin aktiivitoimintoihin. Vähäisintä toimintoihin osallistuminen on tutkintavangeilla, joiden ajasta viidennes (20%) kului toimintoihin. Naisvangit (64%) osallistuvat jonkin verran miesvankeja (58%) useammin toimintoihin, erityisesti peruspalveluihin ja valmentavaan työhön. Ulkomaalaisten (59%) ja suomalaisten rangaistusta suorittavien vankien (58%) aktiivisuudessa osallistua toimintaan ei ole kokonaisuudessaan suuria eroja. Sisällölliset erot ovat kuitenkin suuret: Suomalaiset osallistuvat ulkomaalaisia rangaistuvankeja huomattavasti useammin koulutukseen ja ohjelmatoimintaan; ulkomaalaiset puolestaan työtoimintaan.

Vangit osallistuvat nk. aktiivitoimintoihin noin 63 prosenttia käytettävissä olevasta ajasta. Osallistumisprosenttia laskettaessa otetaan huomioon vain ne tunnit, joiden aikana osallistuminen olisi ollut mahdollista. Hallinnolliset tunnit eli tunnit, jolloin vanki on esim. kärjämatkalla tai muuten hyväksytystä syystä poissa toiminnasta on poistettu laskelmasta. Toimintoihin osallistumiseen ja osallistumattomuuteen vaikuttavat monet vangista riippuvat ja riippumattomat tekijät. Suljetuissa vankiloissa on esimerkiksi logistisista, kurinpidollisista ja vankilaturvallisuuden liittyvistä syistä vähemmän jär-

jestettyä toimintaa. Lisäksi vankien toimintoihin sijoittamiseen vaikuttaa vankien huono terveydentila: valitettavan harva vangeista ovat täysin työkykyisiä. Säännöllisestä työ- ja toiminta-ajasta keskimäärin yli kymmenen prosenttia on niin kutsuttua hallinnollista aikaa, kuten esimerkiksi siirtopäiviä, käräjämatkapäiviä, sairausaikaa tai poistumislupa-aikaa.

Vankien ajankäyttö yksilötietojen perusteella.

Toimintaan osallistuneiden vankien lukumääriä (yksilöiden lukumäärät) laskettaessa toiminta-ajalla ei ole laskennassa merkitystä, sillä myös hyvin lyhyet osallistumiset luetaan mukaan. Lukumääriä laskettaessa täytyy muistaa, että vanki voi osallistua yhdenkin päivän aikana useampaan eri toimintaan. Yksilölukumäärien seurannalla pystytään, sen lisäksi että tiedetään kuinka monta vankia on vuoden aikana osallistunut kuhunkin toimintaan, seuraamaan myös kiertonopeutta eli kuinka monta kertaa yhden toimintapisteen vangit ovat vaihtuneet vuoden aikana.

Taulukko B. Vankien lukumäärät eri toiminnoissa vuonna 2012

	lkm	%
Peruspalvelut	2627	5,8
Koulutus	1527	3,4
Ohjelmatoiminta	2322	5,1
Siviilityö, oma työ ja avolaitostyöt (entinen työsiirtolatyö)	678	1,5
Valmentava työ	1886	4,1
Ammattityö	1087	2,4
Yksilö- ja perhetyö	2848	6,2
Rangaistusajan suunnittelu ja seuranta	1738	3,8
Valvottu koevapaus	664	1,5
Toimintoihin sijoittamattomat	7876	17,3
Kuljetuksessa ja käräjillä	4809	10,6
Ulkopuolella PL tai luvatta	2334	5,1
Sairaus, tutkimus ja hoito	3155	6,9
Muu ajankäyttö	4326	9,5
Viikkovapaalla	7685	16,9
YHTEENSÄ	45576	100

Rikosseuraamuslaitoksessa on kiinnitetty huomiota erityisesti rangaistusta suorittaviin vankeihin jotka eivät syystä tai toisesta osallistu toimintaan lainkaan. Toimettomien osuus lasketaan jokaisen kuun ensimmäisenä arkipäivänä poikkileikkaustietona. Toimettomaksi lasketaan vangit, joille kyseisenä päivänä on merkitty pelkästään nk. passiivitunteja tai hallinnollisia tunteja ja passiivitunteja. Koko vuoden luvut lasketaan poikkileikkausajankohtien keskiarvona.

Taulukko C. Toimintaan sijoittamattomat vankeusvangit / kaikki vankeusvangit %

	2010	2011	2012
Kaikki yhteensä	30	29,9	28
suljetut laitokset	42,5	42,4	37,4
avolaitokset	7,2	8,6	11,6

Vankien ajankäyttöä voidaan seurata myös koko vankeusajalta. Rikosseuraamuslaitoksen tutkimuksessa² tutkimusaineistossa olivat kaikki vuonna 2008 vankeusvankeina vapautuneet suomalaiset vankeusvangit (N = 3970). Ansiokorttitiedoista laskettiin jokaiselle vangille vankitoimintojen osuus (aktiiviaika) koko vankeusajalta. Vankitoimintojen osuus laskettiin kullekin vangille myös heidän mahdollisilta tutkintavankeus- ja/tai sakonmuuntorangaistuspäiviltä.

Tutkimustulokset osoittivat Rikosseuraamuslaitoksessa kauan tunnetun asian, että suljetuista vankiloista vapautuvat vangit osallistuvat vankitoimintoihin selvästi avovankiloista vapautuvia vankeja vähemmän. Suljetuista vankiloista vapautuneet vankeusvangit osallistuivat vankitoimintoihin keskimäärin 21 prosenttia vankeusajastaan. Heistä joka kolmas (33 %) ei osallistunut mihinkään vankitoimintoihin ja ainoastaan joka kahdeksas (13 %) vanki oli osallistunut toimintoihin yli puolet vankeusajastaan. Avovankiloista vapautuneet vangit osallistuivat vankitoimintoihin keskimäärin 47 prosenttia vankeusajastaan, vaikka suurin osa heistä oli saapunut avovankilaan suljetusta vankilasta. Ainoastaan kaksi prosenttia avovankilasta vapautuneista vangeista ei ollut osallistunut mihinkään vankitoimintoon vankeutensa aikana; suljetussa vankilassa toimintoihin osallistumattomia vankeja oli peräti 31 prosenttiyksikköä enemmän.

Naisvankien osallistuminen vankitoimintoihin oli miesvankeja yleisempää molemmissa laitosryhmissä. Suljetuista vanki-

² Tyni, Sasu & Blomster, Peter: Vähentävätkö vankitoiminnot uusintarikollisuutta? Yhteiskuntapolitiikka 77 (2012):

loista vapautuneista naisvangeista vain joka viides ei ollut rangaistuksensa aikana osallistunut toimintoihin ja avovankiloista vapautuneista vastaava osuus oli ainoastaan kaksi prosenttia. Vapautumisikä oli tutkimustulosten mukaan yhteydessä toimintoihin osallistumiseen. Suljetuista vankiloista vapautuvien vankien osallistuminen oli vähäisintä kolmessa nuorimmassa ikäluokassa. Avovankiloista vapautuneiden vankien keskimääräinen osallistuminen oli ikäluokkien välillä selvästi tasaisempaa (vaihteluväli 44–50 %). Vankilakertojen määrä ei tutkimuksessa sen sijaan ollut tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä vankitoimintoihin osallistumiseen.

Taulukko D. Vankitoimintoihin osallistuminen suljetuissa vankiloissa ja avovankiloissa sukupuolen ja vankeuskertaisuuden mukaan

Muuttuja	Luokka	Toimintojen osuus	Suljettu vankila		Avovankila	
			N	%	N	%
Toiminta		ei toiminnoissa	853	33	25	2
		1-24%	603	23	124	9
		25-49%	811	31	504	37
		50-74%	312	12	689	50
		75-100%	19	1	30	2
Sukupuoli	Mies	ei toiminnoissa	811	34	24	2
		1-24%	552	23	123	9
		25-49%	738	31	486	37
		50-74%	272	11	646	50
		75-100%	18	1	25	2
	Nainen	ei toiminnoissa	42	20	1	1
		1-24%	51	25	1	1
		25-49%	73	35	18	26
		50-74%	40	19	43	63
		75-100%	1	0	5	7
Vankeus-kertaisuus	1	ei toiminnoissa	247	36	13	2
		1-24%	150	22	44	8
		25-49%	198	29	207	36
		50-74%	87	13	301	52
		75-100%	4	1	18	3
	2	ei toiminnoissa	130	33	2	1
		1-24%	92	23	27	12
		25-49%	125	32	74	33
		50-74%	43	11	120	53
		75-100%	3	1	4	2
	3-5	ei toiminnoissa	199	28	6	2
		1-24%	170	24	33	10
		25-49%	249	35	120	37
		50-74%	95	13	164	50
		75-100%	5	1	4	1
	6-	ei toiminnoissa	277	35	4	2
		1-24%	191	24	20	9
		25-49%	239	30	103	44
		50-74%	87	11	104	44
		75-100%	7	1	4	2

Varianssianalyysin perusteella vankitoimintoihin osallistumisen määrä vaihteli tilastollisesti merkitsevästi päärikosluokkien välillä sekä suljetuista vankiloista että avovankiloista vapautuneilla vangeilla. Päärikosluokkien väliset erot toimintoihin osallistumisessa olivat kuitenkin pieniä ja tulosta selittävät osaltaan pienet luokkakoot ja toisaalta suuri tutkimusaineisto. Suljetuista vankiloista vapautuneilla vangeilla vankitoimintoihin osallistuminen oli yleisintä murhasta, taposta tai näiden yrityksestä tuomituilla vangeilla (ka. = 29 %) ja vähäisintä muista rikoksista (ka. = 17 %) ja muista rikoslakirikkomuksista (ka. = 17 %) tuomituilla vangeilla sekä puuttuvassa päärikosluokassa (ka. = 12%). Avovankiloista vapautuneiden keskimääräinen toimintoihin osallistuminen vaihteli päärikosluokkien välillä suljetuttua laitosta enemmän (vaihteluväli 40–57 %). Aktiivisimpia olivat asevelvollisuudesta kieltäytymisestä, siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tai siviilipalvelusrikoksesta mukaan tuomitut henkilöt (ka. = 57 %) sekä huumausainerikoksista (ka. = 50,2 %) ja muista omaisuusrikoksista tuomitut vangit (ka. = 50 %).

Taulukko E. Vankitoimintoihin osallistuminen suljetuissa vankiloissa ja avovankiloissa päärikoksen mukaan

Muuttuja	Luokka	Toimintojen osuus	Suljettu vankila		Avovankila	
			N	%	N	%
Päärikos	huumausainerikos	ei toiminnoissa	57	23	0	0
		1–24%	59	23	4	4
		25–49%	108	43	43	39
		50–74%	29	11	59	54
		75–100%	0	0	3	3
	liikennejuopumus	ei toiminnoissa	368	40	19	4
		1–24%	172	19	60	12
		25–49%	241	26	145	29
		50–74%	117	13	269	54
		75–100%	13	1	9	2
	murha, tappo tai emt. yrittäminen	ei toiminnoissa	3	4	0	0
		1–24%	19	28	5	5
		25–49%	39	57	61	66
		50–74%	8	12	27	29
		75–100%	0	0	0	0
	muu omaisuusrikos	ei toiminnoissa	21	30	0	0
		1–24%	17	24	6	9
		25–49%	19	27	21	31
		50–74%	12	17	37	55
		75–100%	1	1	3	4

Taulukko E. jatkuu
Vankitoimintoihin osallistuminen suljetuissa vankiloissa ja avovankiloissa pääririkoksen mukaan

Muuttuja	Luokka	Toimintojen osuus	Suljettu vankila		Avovankila	
			N	%	N	%
Päärikos	muu väkivalta-rikos	ei toiminnoissa	126	27	2	1
		1-24%	126	27	18	7
		25-49%	164	35	98	38
		50-74%	56	12	133	52
		75-100%	3	1	5	2
	muut rikokset	ei toiminnoissa	11	48	1	8
		1-24%	3	13	2	17
		25-49%	8	35	5	42
		50-74%	1	4	2	17
		75-100%	0	0	2	17
	muut rikoslaki-rikokset	ei toiminnoissa	78	46	1	1
		1-24%	36	21	12	11
		25-49%	35	21	33	31
		50-74%	20	12	56	53
		75-100%	0	0	3	3
	ryöstö (RL 31.1-3)	ei toiminnoissa	12	11	0	0
		1-24%	42	39	2	6
		25-49%	37	34	22	61
		50-74%	17	16	11	31
		75-100%	0	0	1	3
	siveel-lisyysri-kos	ei toiminnoissa	9	22	0	0
		1-24%	17	41	2	6
		25-49%	11	27	15	47
		50-74%	3	7	14	44
		75-100%	1	2	1	3
	siviili-palvelus-rikos	ei toiminnoissa	2	25	0	0
		1-24%	2	25	0	0
		25-49%	4	50	7	24
		50-74%	0	0	22	76
		75-100%	0	0	0	0
varkaus-rikokset (RL 28)	ei toiminnoissa	160	35	2	2	
	1-24%	108	23	13	10	
	25-49%	144	31	52	41	
	50-74%	48	10	58	45	
	75-100%	1	0	3	2	
puuttuva tieto	ei toiminnoissa	6	60	0	0	
	1-24%	2	20	0	0	
	25-49%	1	10	2	67	
	50-74%	1	10	1	33	
	75-100%	0	0	0	0	

Tutkimuksessa avovankilasijoituksen ohella merkittävin toimintoihin osallistumisen määrää erotteleva tekijä oli laitosaika. Avovankiloista vapautuneet lyhytaikaisvangit osallistuivat vankitoimintoihin usein; suljetuista vankiloista vapautuneilla lyhytaikaisvangeilla toimintoihin osallistuminen oli harvinaista. Esimerkiksi suljetuista vankiloista vapautuvista vangeista, joiden laitosaika oli alle yhden kuukauden ainoastaan vajaa neljännes (23 %) osallistui vankitoimintoihin. Vastaavista avovankilavangeista suurin osa osallistui sen sijaan lyhyelläkin laitosajalla toimintoihin (88 %). Tämä on vankeinhoidollisesti merkittävää sen takia, että suurimmalla osalla vankeusvangeista laitosaika on lyhyt ja etenkin suljetuissa vankiloissa toimintoihin sijoittaminen on logististen syiden takia hankalaa.

Taulukko F. Vankitoimintoihin osallistuminen suljetuissa vankiloissa ja avovankiloissa laitossajan mukaan

Muuttuja	Luokka	Toimintojen osuus	Suljettu vankila		Avovankila	
			N	%	N	%
Tuomion pituus	Alle 1kk	ei toiminnoissa	296	77	14	12
		1-24%	40	10	30	26
		25-49%	35	9	32	28
		50-74%	10	3	38	33
		75-100%	1	0	2	2
	1kk-< 2kk	ei toiminnoissa	276	52	9	4
		1-24%	105	20	32	13
		25-49%	100	19	66	27
		50-74%	44	8	133	54
		75-100%	3	1	7	3
	2kk-<3kk	ei toiminnoissa	111	33	0	0
		1-24%	80	24	20	12
		25-49%	88	27	43	26
		50-74%	48	14	97	60
		75-100%	5	2	3	2
	3kk-<6kk	ei toiminnoissa	106	23	1	0
		1-24%	126	28	11	5
		25-49%	155	34	89	40
		50-74%	64	14	119	53
		75-100%	6	1	5	2
	6kk-<12kk	ei toiminnoissa	43	11	1	0
		1-24%	100	27	17	6
		25-49%	166	44	88	33
		50-74%	65	17	147	56
		75-100%	3	1	10	4
	12kk-<24kk	ei toiminnoissa	18	5	0	0
		1-24%	94	28	8	4
		25-49%	144	44	80	38
		50-74%	73	22	120	57
		75-100%	1	0	3	1
	>=24kk	ei toiminnoissa	3	2	0	0
		1-24%	58	30	6	4
25-49%		123	64	106	72	
50-74%		8	4	35	24	
75-100%		0	0	0	0	

Yhteenvetona voidaan todeta, että vankitietojärjestelmän ansiokorteista saatuja tietoja vankien toimintaan osallistumisesta voidaan käyttää moneen eri tarkoitukseen. Vankien toimintaan osallistumistietoja voidaan pitää merkittävänä rikosseuraamusalan toimintaa kuvaavana tunnuslukuna. Ajankäyttötiedot antavat mahdollisuuden tutkia esimerkiksi toiminnan vaikutuksia uusimiseen sekä toimintaan osallistumisen ja taustatekijöiden välistä yhteyttä.

Ajankäyttötiedoilla on tarkoitus tukea Rikosseuraamuslaitoksen toimintaa. Vankilan järjestämien tai hyväksymien toiminnan tarkoituksena on edistää vangin sijoittumista yhteiskuntaan vahvistamalla vangin valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan; ylläpitämällä ja parantamalla vangin ammattitaitoa ja osaamista sekä työ- ja toimintakykyä; tukemalla vangin päiheteetöntä elämäntapaa. Vankitoiminnoilla on vankeja kuntouttavan ja yhteiskuntaan integroivan tavoitteen ohella muitakin tavoitteita. Toiminnoilla on tarkoitus ylläpitää vankiloiden laitosturvallisuutta ja parhaimmillaan vankityöstä voi jopa seurata taloudellista tuottoa vankiloille

Taulukko 1. Vuoden alussa ja lopussa rangaistuslaitoksissa olleet sukupuolen, vankiryhmän ja laitostyyppin mukaan, 2012

Laitostyyppi	Laitoksen kirjoissa							
	Yhteensä		Vankeusvankeja		Sakkovankeja		Tutkintavankeja	
		Naisia	Yht.	Naisia	Yht.	Naisia	Yht.	Naisia
Vuoden alussa								
Kaikki laitokset	3214	216	2544	173	43	6	627	37
Suljetut laitokset	2254	140	1587	97	40	6	627	37
Avolaitokset	960	76	957	76	3	0	0	0
Vuoden lopussa								
Kaikki laitokset	3134	226	2491	180	37	1	606	45
Suljetut laitokset	2285	137	1645	91	34	1	606	45
Avolaitokset	849	89	846	89	3	0	0	0

Taulukko 2. Vankien päivittäinen keskimäärä vankiryhmittäin vuosina 2003–2012

	Vankeusvankeja	Sakko- vankeja	Tutkinta- vankeja	Nuoriso- vankeja	Pakko- laitos- vankeja	Yhteensä	Naisia	Naisten osuus kaikista vangeista (%)
2003	2 805	198	492	60	23	3 578	205	6
2004	2 928	81	473	72	23	3 577	206	6
2005	3 104	179	519	63	23	3 888	242	6
2006	3 126	189	463	-	-	3 778	246	7
2007	2 911	134	506	-	-	3 551	244	7
2008	2 845	121	559	-	-	3 526	232	7
2009	2 840	83	569	-	-	3 492	246	7
2010	2 635	57	599	-	-	3 291	246	7
2011	2 612	53	598	-	-	3 262	234	7
2012	2 561	49	626	-	-	3 236	224	7

Taulukko 3. Alle 21-vuotiaat tutkinta- ja vankeusvangit keskimäärin vuosina 2003–2012

	15–17 -vuotiaat	18–20 -vuotiaat	Alle 21-vuotiaat yhteensä	Kaikki vangit	Nuorten osuus kaikista vangeista (%)
2003	7	116	123	3 578	3,4
2004	8	110	118	3 577	3,3
2005	6	93	99	3 888	2,5
2006	6	90	96	3 778	2,5
2007	5	82	87	3 551	2,5
2008	5	90	95	3 526	2,7
2009	6	87	93	3 492	2,7
2010	7	72	79	3 291	2,4
2011	10	70	80	3 262	2,5
2012	6	79	85	3 236	2,6

Taulukko 4. Vuoden aikana vapaudesta rangaistuslaitokseen tulleet vankiryhmän ja sukupuolen mukaan laitostyypeittäin, 2012

Vankilaji	Kaikki laitokset			Suljetut laitokset			Avolaitokset		
	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.
Vapaudesta tulleita kaikkiaan	5 579	487	6 066	5 252	478	5 730	327	9	336
Sakko- vankeja	1 005	130	1 135	985	130	1 115	20	0	20
Vankeus- vankeja	2 544	200	2 744	2 237	191	2 428	307	9	316
15–17 -v.	1	0	1	1	0	1	0	0	0
18–20 -v.	63	1	64	54	1	55	9	0	9
21– v.	2 480	199	2 679	2 182	190	2 372	298	9	307
Tutkinta- vankeja	2 030	157	2 187	2 030	157	2 187	0	0	0
15–17 -v.	21	0	21	21	0	21	0	0	0
18–20 -v.	186	8	194	186	8	194	0	0	0
21– v.	1 823	149	1 972	1 823	149	1 972	0	0	0

Taulukko 5. Vapaudesta vankilaan tulleet vankiryhmittäin vuosina 2003–2012

	Vankeusvankeja		Sakkovankeja		Tutkintavankeja		Yhteensä	
	Yht.	Naisia	Yht.	Naisia	Yht.	Naisia	Yht.	Naisia
2003	3 520	173	2 223	219	1 911	119	7 654	511
2004	3 863	213	867	84	1 845	137	6 575	434
2005	3 779	200	1 843	235	1 930	136	7 552	571
2006	3 496	212	2 098	264	1 698	132	7 292	608
2007	3 568	236	1 856	244	1 879	135	7 303	615
2008	3 539	217	1 852	229	1 930	143	7 321	589
2009	3 469	251	1 627	185	1 963	163	7 059	599
2010	3 244	243	1 303	150	1 998	181	6 545	574
2011	3 097	225	1 277	166	2 062	152	6 436	543
2012	2 744	200	1 135	130	2 187	157	6 066	487

Taulukko 6. Vuoden aikana vapautuneet vapautumisperusteen, sukupuolen ja laitostyyppin mukaan, 2012

	Laitostyyppi								
	Suljetut laitokset			Avolaitokset			Kaikki laitokset		
	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.
Laitoksista vapautuneet kaikkiaan	4 186	385	4 571	1 412	90	1 502	5 598	475	6 073
1. Rangaistuksen täysin suorittaneet	942	136	1 078	59	2	61	1 001	138	1 139
sakkovangit	924	131	1 055	48	1	49	972	132	1 104
vankeusvangit	18	5	23	11	1	12	29	6	35
2. Tasavallan presidentti armah- tanut enemmälti suorittamasta	1	0	1	0	0	0	1	0	1
3. Päästetty ehdon- alaiseen vapauteen	2 077	167	2 244	1 350	88	1 438	3 427	255	3 682
tasavallan presidentin armahduksella	0	0	0	1	0	1	1	0	1
rikosseuraamusviraston päätöksellä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
laitoksen johtajan päätöksellä	2 075	167	2 242	1 347	88	1 435	3 422	255	3 677
Helsingin hovioikeuden päätöksellä	2	0	2	2	0	2	4	0	4
Haagin sotarikos- tuomioistuimen päätöksellä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Tutkintavanki laskettu vapaaksi	1 159	82	1 241	0	0	0	1 159	82	1 241
syyte hylätty	5	1	6	0	0	0	5	1	6
käsittelyn lykkääminen	1	0	1	0	0	0	1	0	1
tuomittu ehdottomasti, mutta päästetty vapaalle jalalle	116	4	120	0	0	0	116	4	120
tuomittu ehdollisesti	178	19	197	0	0	0	178	19	197
muusta syystä	859	58	917	0	0	0	859	58	917
5. Muut perusteet	7	0	7	3	0	3	10	0	10
Kuolleet	7	0	7	2	0	0	9	0	9
Täytäntöönpano keskeytynyt	4	0	4	0	0	0	4	0	4
Siirretty muuhun maahan	61	2	63	1	0	1	62	2	64

Taulukko 7. Vuoden aikana vapautuneet vankeusvangit rangaistuslaitoksessa suoritetun rangaistusajan, sukupuolen ja laitostyyppin mukaan, 2012

Suoritettu rangaistusaika	Laitostyyppi								
	Suljetut laitokset			Avolaitokset			Kaikki laitokset		
	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.
Yhteensä	2 103	172	2 275	1 364	89	1 453	3 467	261	3 728
-1 kk	383	45	428	111	8	119	494	53	547
yli 1 kk-2 kk	471	46	517	235	10	245	706	56	762
yli 2 kk-3 kk	174	17	191	135	9	144	309	26	335
yli 3 kk-6 kk	291	22	313	209	7	216	500	29	529
yli 6 kk-1 v	333	18	351	274	22	296	607	40	647
yli 1 v-2 v	285	15	300	247	22	269	532	37	569
yli 2 v-4 v	127	6	133	123	9	132	250	15	265
yli 4 v	39	3	42	30	2	32	69	5	74
Keskipituus	8,4	6,2	8,2	10,9	12,0	11,0	9,4	8,2	9,3

Taulukko 8. Vuoden aikana päättäneiden sakon muuntorangaistusten pituus, 2012

	Pelkästään sakon muuntorangaistuksen suorittaneet			Sakon muuntorangaistuksen suorittaneet vankeusvangit ja tutkintavangit		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Enintään 10 päivää	417	79	496	126	8	134
11-30 päivää	422	35	457	316	30	346
31-60 päivää	125	15	140	111	15	126
61-90 päivää	8	3	11	40	5	45
Yhteensä	972	132	1 104	593	58	651

Taulukko 9. Rangaistuslaitoksista vapautuneet vankilajin ja sukupuolen mukaan vuosina 2003-2012

	Vankeusvankeja		Sakkovankeja		Tutkintavankeja		Yhteensä	
	Yht.	Naisia	Yht.	Naisia	Yht.	Naisia	Yht.	Naisia
2003	4 546	233	2 059	197	906	71	7 511	501
2004	4 637	244	900	85	785	90	6 322	419
2005	4 662	233	1 568	154	833	66	7 063	453
2006	4 844	301	2 016	264	812	67	7 672	632
2007	4 627	295	1 780	231	945	76	7 352	602
2008	4 484	297	1 717	218	995	77	7 196	592
2009	4 556	302	1 629	191	1 061	92	7 246	585
2010	4 193	319	1 224	148	1 089	102	6 506	569
2011	3 982	291	1 251	160	1 125	101	6 358	552
2012	3 728	261	1 104	132	1 241	82	6 073	475

Taulukko 10. Vapautuneiden vankeusvankien rangaistuslaitoksessa suorittama aika (%) vuosina 2003–2012

Suoritettu rangaistus-aika	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
– 1 kk	17	16	14	11	14	16	16	16	16	15
yli 1 kk–2 kk	20	20	20	18	21	23	22	21	21	20
yli 2 kk–3 kk	12	12	12	11	11	9	10	9	11	9
yli 3 kk–6 kk	16	19	17	18	18	16	16	16	16	14
yli 6 kk–1 v	16	15	15	17	15	15	15	15	14	17
yli 1 v–2 v	11	12	13	15	14	13	13	15	14	15
yli 2 v–4 v	5	5	6	7	5	5	6	6	6	7
yli 4 v	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	4546	4637	4662	4844	4627	4484	4556	4193	3982	3728

Taulukko 11. Ehdonalaisesti vapautuneet vuosina 2003–2012

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ehdonalaisesti vapautuneita yhteensä	4 430	4 510	4 579	4 767	4 567	4 406	4 485	4 146	3 935	3 682
Vankilan johtajan/ johtokunnan päätöksellä	4 408	4 496	4 564	4 740	4 562	4 397	4 476	4 138	3 929	3 677
Oikeusministeriön/ Rikosseuraamusviraston päätöksellä	13	9	7	16	0	0	0	0	0	0
Tasavallan presidentin armahduksella	5	4	6	10	4	2	1	2	4	1
Vankilaoikeuden päätöksellä	4	1	2	0	-	-	-	-	-	-
Helsingin hovioikeuden päätöksellä					1	6	7	6	2	4
Korkeimman oikeuden päätöksellä							1	0	0	0
Haagin sotarikostuomioistuimen päätöksellä				1		1	0	0	0	0
Valvontaan asetettu	895	1 013	977	1 167	1 140	925	856	828	759	742

Taulukko 12. Elinkautisvankien lukumäärä vuoden alussa vuosina 1992–2013 sekä vuoden aikana alkaneet elinkautisrangaistukset, vapautuneet elinkautisvangit ja suoritettun rangaistuksen keskipituus vuosina 1992–2012

Vuosi	Elinkautisvankien lukumäärä vuoden alussa	Vuoden aikana alkaneet elinkautisrangaistukset	Vapautuneet elinkautisvangit	Vapautuneiden elinkautisvankien suorittaman rangaistuksen keskipituus (v)
1992	31	3	5	11,2
1993	28	4	4	8,9
1994	28	9	1	10,4
1995	34	5		
1996	39	12	1	9,5
1997	46	10		
1998	55	6		
1999	59	3	2	12,3
2000	59	1	2	13,2
2001	60	9	2	13,7
2002	66	19	4	12,0
2003	74	24	2	13,6
2004	97	7	3	15,0
2005	104	21	2	11,8
2006	124	21	7	12,9
2007	136	13	3	13,5
2008	144	11	6	13,1
2009	151	13	8	14,3
2010	157	14	6	14,5
2011	164	15	2	15,0
2012	175	27	3	22,4
2013	200			

Taulukko 13. Valvottu koevapaus vuosina 2007–2012

	Aloitettut	Päättyneet	Peruutettut	Peruutettut % aloitetuista	Koevapaudessa keskimäärin päivässä	Koevapauden keskimääräinen pituus (pv)
2007	103	78	5	5	22	80
2008	217	193	19	9	50	90
2009	356	322	55	15	85	88
2010	395	397	67	17	102	97
2011	426	394	69	16	113	100
2012	544	526	94	17	150	101

Taulukko 14. Vankeusvankien päärikos 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ryöstö	Yht.	7	7	6	7	5	6	7	7	7	7
	Naisia	8	5	5	6	4	2	5	7	7	7
Varkaus- rikokset	Yht.	17	16	16	15	14	13	12	11	10	11
	Naisia	15	14	15	16	13	10	11	10	6	12
Muu omaisuusrikos	Yht.	6	5	5	4	4	3	4	6	6	8
	Naisia	5	3	6	5	5	5	6	7	9	10
Henkirikos	Yht.	19	18	19	19	20	20	20	22	23	23
	Naisia	27	29	27	25	28	32	27	30	31	34
Muu väkivaltarikos	Yht.	16	17	18	20	19	20	20	21	21	20
	Naisia	11	18	14	17	16	14	22	21	17	12
Siveellisyys- rikos	Yht.	2	2	3	3	3	3	3	4	4	4
	Naisia	1	1	0	0	0	0	1	3	4	2
Huumeus- ainerikos	Yht.	17	18	16	15	15	16	14	16	17	17
	Naisia	23	19	21	16	15	16	15	16	16	19
Liikenne- juopumus	Yht.	12	12	13	12	14	13	14	12	10	9
	Naisia	7	7	11	11	10	11	9	5	6	3
Muu rikos	Yht.	5	4	4	4	6	6	6	3	2	2
	Naisia	4	4	1	3	10	9	4	2	4	1
Yhteensä	Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Naisia	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	Yht.	2974	3107	3173	3186	2979	2865	2924	2726	2639	2615
	Naisia	146	170	169	197	184	167	190	193	180	177

Taulukko 15. Vankeusvankien ikäryhmät 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
15–20 v	Yht.	3	3	2	2	2	1	3	2	1	2
	Naisia	1	2	1	1	2	0	2	1	0	1
21–24 v	Yht.	13	13	12	13	10	10	11	9	8	8
	Naisia	14	8	8	11	8	6	8	10	9	5
25–29 v	Yht.	21	20	21	20	21	18	18	19	20	19
	Naisia	17	12	16	14	19	11	15	15	20	19
30–39 v	Yht.	34	33	33	33	34	35	33	33	33	35
	Naisia	35	41	37	38	35	38	30	29	31	35
40–49 v	Yht.	20	19	20	21	21	23	22	23	22	22
	Naisia	24	25	23	24	25	30	32	32	26	31
50 v –	Yht.	10	11	11	11	12	12	14	14	14	13
	Naisia	10	12	15	12	12	14	13	15	14	11
Yhteensä	Yht.	100	100	100	100	101	100	100	100	100	100
	Naisia	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	Yht.	2979	3107	3173	3186	2979	2865	2924	2726	2639	2615
	Naisia	147	170	169	197	184	167	190	193	180	177

Taulukko 16. Vankeusvankien ennakoitujen laitoksessaoloajat 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
< 3kk	Yht.	9	9	8	8	10	10	10	10	9	8
	Naisia	6	9	8	10	10	10	8	10	7	7
3 < 6kk	Yht.	12	13	10	10	12	10	10	9	10	8
	Naisia	12	11	10	9	11	8	14	6	12	6
6 < 12 kk	Yht.	18	17	18	17	18	16	15	15	15	16
	Naisia	19	13	18	14	17	13	17	21	16	17
1 < 2 v	Yht.	23	23	24	25	23	24	25	24	25	25
	Naisia	23	31	26	29	25	31	23	29	26	26
2 < 4 v	Yht.	20	20	20	20	18	19	19	19	19	20
	Naisia	19	13	15	17	14	16	19	16	19	21
4 < 8 v	Yht.	14	13	14	14	14	15	14	14	15	13
	Naisia	15	16	16	15	17	15	13	14	15	18
8 v –	Yht.	5	5	6	6	6	7	7	8	8	9
	Naisia	6	7	8	5	7	7	7	6	6	6
Yhteensä	Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Naisia	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	Yht.	2982	3043	3092	3127	2932	2819	2892	2690	2576	2581
	Naisia	144	169	167	196	181	166	189	193	177	176

Taulukosta puuttuvat vangit, joiden rangaistuksen pituuden laskeminen oli kesken tai vanki oli karkumatalla

Taulukko 17. Vankeusvankien laitostertaisuus 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1. krt	Yht.	31	32	29	31	30	30	31	32	33	34
	Naisia	50	56	50	54	52	52	45	49	53	50
2. krt	Yht.	14	14	13	14	14	14	15	13	13	14
	Naisia	16	16	17	17	17	16	18	18	18	15
3–7. krt	Yht.	37	36	38	37	37	37	36	35	35	35
	Naisia	29	23	28	22	26	25	30	27	24	26
8. krt–	Yht.	19	18	19	18	18	19	18	19	20	18
	Naisia	5	5	6	8	5	7	7	6	4	9
Yhteensä	Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Naisia	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	Yht.	2950	3079	3143	3162	2965	2854	2916	2720	2631	2609
	Naisia	147	170	169	197	184	167	190	193	180	177

Taulukko 18. Ulkomaalaisten vankien keskimäärät vankilajeittain sekä osuus kaikista vangeista vuosina 2003–2012

	Ulkomaalaiset			Kaikki vangit	Ulkomaalaisten osuus kaikista vangeista (%)
	Rangaistus- vangit	Tutkinta- vangit	Yhteensä		
2003	187	104	291	3 578	8
2004	194	90	284	3 577	8
2005	171	111	282	3 888	7
2006	200	106	306	3 778	8
2007	208	99	307	3 551	9
2008	202	123	325	3 526	9
2009	216	154	370	3 492	11
2010	214	180	394	3 291	12
2011	243	201	444	3 262	14
2012	261	209	470	3 236	15

Taulukko 19. Ulkomaalaisten vankeusvankien pääririkokset 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ryöstö	5	4	8	9	7	9	7	9	8	3
varkaus	3	6	11	5	11	5	11	15	13	15
muu omaisuusrikos	8	6	4	5	0	4	2	5	4	6
henkirikos	10	8	9	13	14	14	12	10	6	6
muu väkivaltarikos	5	5	6	6	10	9	5	7	7	11
siveellisyysrikos	3	4	4	8	8	6	8	5	9	9
huumausainerikos	63	61	50	47	42	42	46	46	48	44
liikennejuopumus	1	0	1	2	2	4	5	2	1	4
muut rikokset	4	4	6	5	7	6	6	2	4	1
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	198	203	268	213	214	203	213	212	227	267

Taulukko 20. Ulkomaalaisten vankien kansalaisuus 1. toukokuuta 2012

	N		N
Afganistan	2	Liberia	1
Alankomaat	2	Liettua	40
Albania	1	Marokko	4
Algeria	3	Myanmar	1
Angola	2	Nigeria	12
Armenia	1	Pakistan	2
Bangladesh	1	Puola	1
Bosnia-Hertsegovina	4	Ranska	2
Brasilia	1	Romania	44
Bulgaria	5	Ruanda	1
Chile	1	Ruotsi	28
Dominikaaninen Tv	5	Saksa	5
Ecuador	1	Sambia	1
Etiopia	2	Serbia	1
Gambia	3	Serbia ja Montenegro	4
Ghana	2	Somalia	17
Haiti	1	Sri Lanka	3
Irak	19	Tanska	1
Iran	4	Thaimaa	4
Iso-Britannia	1	Tsekki	1
Israel	1	Tunisia	3
Italia	1	Turkki	1
Jordania	2	Uganda	1
Jugoslavia	2	Ukraina	1
Kamerun	2	Uzbekistan	1
Kenia	1	Valko-Venäjä	1
Kiina	1	Venäjä	58
Kolumbia	1	Vietnam	4
Kongon Dem Tv	2	Viro	124
Kongon Tv	1	Kansalaisuudeton	16
Kuuba	1	Ei tietoa	8
Latvia	11	YHTEENSÄ	478

Taulukko 21. Poistumisluvat vuosina 2003–2012

	Anottu		Myönnetty		Peruutettu		Käytetty		Lupaehdot täytetty		Lupaehdot rikottu	
	N	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
2003	16 592	12 190	73	185	2	12 005	98	11 195	93	810	6,7	
2004	17 320	12 813	74	181	1	12 632	99	11 771	93	861	6,8	
2005	18 578	13 700	74	170	1	13 530	99	12 658	94	869	6,4	
2006	18 325	13 283	72	209	2	13 074	98	12 181	93	893	6,8	
2007	15 325	11 166	73	273	2	10 893	98	10 263	94	630	5,8	
2008	15 183	11 256	74	293	3	10 963	97	10 442	95	521	4,8	
2009	15 728	11 555	73	342	3	11 213	97	10 726	96	487	4,3	
2010	13 997	10 669	76	242	2	10 427	98	9 932	95	495	4,7	
2011	14 768	11 016	75	293	3	10 723	97	10 256	96	467	4,4	
2012	14 749	10 984	74	318	3	10 666	97	10 212	96	454	4,3	

Taulukko 22. Karkaamiset ja luvatta poistumiset vuosina 2003–2012

	Karkaamisia			Avolaitoksesta luvatta poistuneet	Ulkopuolisesta laitoksesta luvatta poistuneet*
	Yhteensä	Suljetuista laitoksista	Vankilan muurien sisäpuolelta		
2003	29	28	10	29	
2004	22	19	1	27	
2005	25	21	10	18	
2006	14	13	0	43	3
2007	8	6	0	51	9
2008	16	14	8	55	9
2009	17	13	1	67	4
2010	12	10	1	54	9
2011	12	7	1	82	5
2012	17	11	6	62	15

* Ennen 1.10.2006 ulkopuolisesta laitoksesta luvatta poistuneet laskettiin karkaamisiksi.

Taulukko 23. Vankien ajankäyttö vuosina 2003–2012 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tuotanto	19	19	18	19	17	17	15	15	15	15
Kiinteistötoimi	11	11	11	10	9	9	9	9	9	9
Avolaitostyöt	4	4	3	4	5	5	4	5	5	5
Taloushuolto	5	6	5	4	3	3	3	2	3	3
Työtoiminta yhteensä	39	40	37	37	34	34	31	32	32	32
Koulutus	10	10	8	9	9	9	9	9	8	10
Muut aktiivitoiminnot	8	8	9	10	6	6	7	8	9	10
Toiminnot yhteensä	57	58	54	56	49	49	47	49	49	52
Sairaus	6	5	5	5	5	5	5	4	4	4
Toimintaan sijoittamatta	18	18	21	28	37	37	38	38	38	36
Muu passiiviaika	19	19	20	11	9	9	10	9	9	8
Ei toiminnoissa yhteensä	43	42	46	44	51	51	52	51	51	48
Vankeja työtoiminnassa ka/pv	1453	1450	1465	1448	1233	1199	1081	1040	1047	1060
Vankeja toiminnoissa ka/pv	2050	2071	2098	2125	1698	1760	1668	1597	1589	1739
Vankeja yhteensä ka/pv	3578	3577	3888	3777	3551	3526	3492	3291	3262	3333

Taulukko 24. Vangit ja vankilat 1975–2012

Vuosi	Vankien päivittäinen keskimäärä					Vapaudesta rangaistuslaitokseen saapuneet						Rangaistuslaitoksista vapautuneet	Vankiloita 31.12.	Vankipaikkoja käytössä	
	Yht.	Naisia	Sakko- vankeja	Tutkinta- vankeja	Ulkomalaisia vankeja	Yht.	Vankeus- vangiksi		Sakko- vangiksi	Tutkinta- vangiksi				Käytössä laitoksissa	Suljetuissa laitoksissa (%)
							Yht.	Alle 21 v		Yht.	Alle 21 v				
1975	5 452	115	120	808	24	13 453	7 750		1 004	4 529		12 969	18	4 451	77
1976	5 596	130	119	770	11	12 999	8 203	525	919	3 689		12 937	18	4 312	77
1977	5 555	132	118	734	14	11 939	6 966	501	1 068	3 709	526	12 179	18	4 414	75
1978	5 399	147	169	673	12	11 183	6 045	443	1 564	3 393	534	11 335	18	4 501	75
1979	5 216	146	152	638	10	10 577	5 621	365	1 614	3 193	484	10 860	18	4 483	75
1980	5 088	135	135	546	8	10 114	5 548	313	1 288	3 120	493	10 206	18	4 543	73
1981	4 883	142	135	553	8	9 840	5 080	291	1 470	3 117	447	10 197	18	4 618	73
1982	4 766	135	128	582	12	10 194	5 209	320	1 347	3 459	540	10 200	18	4 665	73
1983	4 709	161	150	571	8	10 132	4 966	360	1 595	3 327	588	10 183	19	4 629	73
1984	4 524	153	138	536	10	9 671	5 204	390	1 299	3 114	730	9 884	18	4 695	74
1985	4 411	137	113	500	15	9 307	5 277	408	1 161	2 846	672	9 516	18	4 693	74
1986	4 219	126	132	510	11	9 216	5 010	297	1 337	2 867	402	9 240	18	4 738	72
1987	4 175	127	66	468	12	9 467	5 392	285	1 429	2 646	438	9 744	19	4 716	75
1988	3 972	125	91	421	11	9 379	5 096	260	1 821	2 462	382	9 707	21	4 700	75
1989	3 389	112	98	350	11	8 648	5 237	292	1 720	1 691	205	9 272	21	4 739	75
1990	3 441	109	95	372	20	8 831	5 349	201	1 556	1 926	325	8 561	21	4 214	73
1991	3 467	110	137	293	28	8 874	5 411	232	2 016	1 447	247	9 183	22	4 210	71
1992	3 511	110	189	263	43	9 851	5 769	268	2 557	1 525	248	9 755	23	4 220	72
1993	3 421	119	245	248	48	9 435	5 055	234	2 944	1 436	274	9 593	24	4 286	73
1994	3 275	122	221	259	57	8 711	4 424	205	2 661	1 626	306	8 984	25	4 102	72
1995	3 248	133	173	289	73	7 755	3 910	169	2 273	1 572	298	7 661	24	4 095	69
1996	3 197	149	132	300	94	6 594	3 254	172	1 703	1 637	279	7 028	24	3 907	71
1997	2 974	144	119	295	116	6 201	2 937	134	1 671	1 593	205	6 314	24	3 827	71
1998	2 809	140	96	292	130	5 803	2 982	120	1 318	1 503	198	5 883	23	3 508	71
1999	2 743	126	102	354	138	5 838	2 858	113	1 391	1 589	145	5 972	23	3 494	71
2000	2 855	144	121	376	173	6 561	3 312	122	1 581	1 668	220	6 272	22	3 357	71
2001	3 135	159	149	457	248	6 832	3 248	184	1 698	1 886	278	6 516	22	3 399	71
2002	3 433	204	190	478	293	7 451	3 452	106	2 156	1 843	219	7 245	22	3 437	72
2003	3 578	205	198	492	291	7 654	3 520	123	2 223	1 911	211	7 511	21	3 286	76
2004	3 577	206	81	473	284	6 575	3 863	129	867	1 845	189	6 322	21	3 479	72
2005	3 888	242	179	519	282	7 552	3 779	95	1 843	1 930	178	7 063	21	3 460	73
2006	3 778	246	189	463	306	7 292	3 496	72	2 098	1 698	155	7 672	26	3 607	71
2007	3 551	244	134	506	307	7 303	3 568	57	1 856	1 879	177	7 352	26	3 540	71
2008	3 526	232	121	559	325	7 321	3 539	88	1 852	1 930	224	7 196	26	3 517	72
2009	3 492	246	83	569	370	7 059	3 469	104	1 627	1 963	180	7 246	26	3 298	70
2010	3 291	246	57	599	394	6 545	3 244	83	1 303	1 998	186	6 506	28	3 113	67
2011	3 262	234	53	598	444	6 436	3 097	80	1 277	2 062	200	6 358	27	3 092	67
2012	3 236	224	49	626	470	6 066	2 744	65	1 135	2 187	215	6 073	26	3 089	71

Taulukko 25. Vuosina 2003–2007 vapautuneiden vankeusvankien uusiminen (%) viiden vuoden seuranta-aikana sukupuolen, iän ja vankeuskertaisuuden mukaan

		Vapautumisvuosi				
		2003	2004	2005	2006	2007
Yhteensä		69	69	67	64	64
Sukupuoli	mies	70	70	68	65	65
	nainen	56	58	57	56	50
Ikä vapautuessa	15–<18	100	88	100	100	100
	18–<21	87	86	83	79	82
	21–<30	76	77	74	72	73
	30–<40	72	71	70	67	67
	40–<50	62	62	59	59	56
	50–	47	50	50	44	40
Vankeus-kertaisuus	1	54	54	52	49	47
	2	67	71	66	63	63
	3–5	76	76	75	72	68
	6–	80	81	78	78	79
Yhteensä N		4 158	4 211	4 360	4 558	4 310

Taulukko 26. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäiset keskimäärät vuosina 2003–2012

	Nuorten ehdollisen vankeuden valvonta	Nuorisorangaistus	Yhdyskuntapalvelu	Ehdonalaisen vapauden valvonta	Valvontarangaistus	Yhteensä
2003	1624	26	1498	1272		4420
2004	1630	21	1611	1357		4619
2005	1572	30	1752	1437		4791
2006	1428	28	1650	1486		4593
2007	1326	17	1672	1785		4800
2008	1246	15	1679	1772		4713
2009	1208	10	1559	1532		4307
2010	1214	12	1428	1316		3970
2011	1178	14	1490	1177		3859
2012	1084	10	1458	1074	18	3645

Taulukko 27. Yhdyskuntapalvelun toimeenpano vuosina 2003–2012

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pyydettyjä soveltuvuus-selvityksiä	8205	8440	7761	7201	6614	6828	6138	5695	5624	5357
Tehtyjä soveltuvuus-selvityksiä*	6143	6380	5873	4852	5260	5292	4893	4250	3929	4089
Annettu myönteinen lausunto	4837	5085	4733	4048	4187	4500	3980	3599	3358	3414
Annettu myönteinen lausunto %	79	80	81	80	80	85	81	85	85	83
Toimeenpantavaksi tulleet yhdyskuntapalvelurangaistukset	3512	4021	3983	3679	3696	3609	3370	3076	2927	2741
Aloitettuja toimeenpanoja	3238	3711	3636	3389	3411	3430	3160	2891	2751	2704
Loppuun-suoritetut rangaistukset	2723	2876	3044	2856	2768	2926	2804	2482	2330	2296
Päätyneet**		3363	3627	3596	3436	3598	3483	3047	2761	2827
Alioikeuden päätöksellä muunnettu takaisin vankeudeksi	607	712	674	662	621	595	581	505	402	482
% aloitetuista	19	19	19	19	18	17	18	17	15	18
Vuoden aikana suoritettut yhdyskuntapalvelutunnit	248 226	271 916	288 355	78 052	262 617	268 321	261 096	231 235	220 440	225 158
Toimeenpanossa 31.12.	1390	1592	1613	1531	1597	1530	1345	1315	1441	1302
Toimeenpanossa keskimäärin päivittäin	1498	1611	1752	1650	1672	1679	1559	1428	1490	1458

* Ei sisällä tapauksia, joissa lausuntoa ei ole voitu laatia

** Päätyneet yhdyskuntapalvelut sisältää loppuun-suoritetut, muunnetut, kuolleet ja muut (tuomioistuimien on katsonut toimeenpanon loppuun suoritetuksi)

Taulukko 28. Ehdonalaisen vapauden valvonta vuosina 2003–2012

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Uusia valvontoja vuoden aikana	886	1003	993	1179	1140	934	860	830	768	739
Valvontoja vuoden aikana yhteensä	2113	2393	2390	2627	2750	2788	2514	2210	2003	1860
Valvonta lakkautettu	107	118	78	110	151	155	133	118	100	100
Koeaika päättynyt	397	399	369	410	511	805	842	766	693	658
Valvonnassa 31.12.	1296	1397	1448	1610	1854	1654	1380	1235	1121	1034
Valvottavia keskimäärin päivässä	1272	1357	1437	1486	1785	1772	1532	1316	1177	1074

Taulukko 29. Nuorten ehdollisen vankeuden valvonta vuosina 2003–2012

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Uudet valvonnot	904	883	810	769	684	634	705	644	751	901
Valvonnassa vuoden aikana yhteensä	2525	2535	2456	2169	2218	1926	1919	1873	1940	2279
Valvonta lakkautettu	105	111	122	77	63	57	44	51	47	40
Koeaika päättynyt	787	665	645	635	613	558	581	582	594	560
Valvonnassa 31.12	1573	1646	1554	1448	1292	1214	1229	1189	1378	1018
Valvottavia keskimäärin päivässä	1624	1630	1572	1428	1326	1246	1208	1214	1178	1084

Taulukko 30. Nuorisorangaistuksen toimeenpano vuosina 2005–2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Uudet toimeenpanot	33	34	23	16	10	18	15	10
Toimeenpanossa vuoden aikana yhteensä	54	66	47	34	22	25	29	24
Nuorisorangaistus suoritettu	11	27	26	14	11	12	12	10
Muunnettu vankeudeksi	3	3	2	3	3	1	2	2
Valvottavia keskimäärin päivässä	32	24	18	12	10	12	14	10

|47

Taulukko 31. Valvontarangaistuksen toimeenpano vuonna 2012

	2012
Toimeenpantavaksi tulleet valvontarangaistukset	198
Aloitettuja toimeenpanoja	143
Päätyneet	110
Alioikeuden päätöksellä muunnettu takaisin vankeudeksi	9
% aloitetuista	6
Toimeenpanossa 31.12.	16
Toimeenpanossa keskimäärin päivittäin.	18

Taulukko 32. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päärikos seuraamuksittain päättyneissä toimeenpanoissa vuosina 2007–2012 (%)

	2007					2008					2009				
	ERN	EAV	YKP	NR	Yht.	ERN	EAV	YKP	NR	Yht.	ERN	EAV	YKP	NR	Yht.
Henkeen ja terveyteen kohdistuva	20	34	14	29	18	24	29	14	47	19	23	33	16	50	20
Huumaus-ainerikos	9	14	4	0	6	6	12	3	0	5	3	14	4	0	6
Liikennejuopumus	27	9	55	0	43	24	10	58	0	44	24	11	54	0	41
Liikenne-rikos	4	3	2	0	3	3	3	2	6	2	2	3	3	0	3
Omaisuus-rikos	30	29	19	46	22	38	26	17	41	21	30	31	18	43	23
Seksuaali-rikos	2	3	1	0	1	2	3	1	0	2	2	3	1	0	1
Muu	9	8	5	0	6	3	18	5	6	7	16	7	4	0	6
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	770	897	3436	28	5131	701	1098	3619	17	5435	753	1101	3483	14	5351

	2010					2011					2012					
	ERN	EAV	YKP	NR	Yht.	ERN	EAV	YKP	NR	Yht.	ERN	EAV	YKP	NR	VAL-RA	Yht.
Henkeen ja terveyteen kohdistuva	27	36	16	15	22	25	37	17	33	22	27	44	17	15	13	24
Huumaus-ainerikos	3	15	4	0	6	6	16	6	0	8	7	18	6		3	8
Liikennejuopumus	28	8	53	0	40	22	7	50	17	37	20	3	51	15	55	36
Liikenne-rikos	4	2	2	8	3	3	2	2	0	2	3	2	2		0	2
Omaisuus-rikos	32	31	20	77	24	36	29	19	33	24	37	26	19	69	14	24
Seksuaali-rikos	2	5	1	0	2	3	5	1	0	2	2	5	2		0	2
Muu	4	2	3	0	3	4	4	5	17	4	4	2	3		15	4
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	630	953	3047	13	4643	645	850	2761	12	4268	995	823	2827	13	101	4759

Taulukko 33. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ikäjakauma seuraamuksittain 1. toukokuuta vuosina 2004–2012 (%)

	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-	Yht.	N
Nuorten ehdollisen vankeuden valvonta									
2004	13	60	27	0	0	0	0	100	1660
2005	12	59	30	0	0	0	0	100	1586
2006	13	59	28	0	0	0	0	100	1442
2007	13	59	28	0	0	0	0	100	1318
2008	13	60	27	0	0	0	0	100	1247
2009	18	64	18	0	0	0	0	100	1078
2010	8	63	29	0	0	0	0	100	1102
2011	9	58	34	0	0	0	0	100	1042
2012	4	53	42	0	0	0	0	100	1146
Ehdonalaisen vapauden valvonta									
2004	1	8	13	18	31	20	10	100	1344
2005	0	4	16	16	31	21	12	100	1452
2006	0	3	13	17	32	22	13	100	1456
2007	0	3	14	17	32	22	12	100	1751
2008	0	3	12	18	34	22	12	100	1796
2009	0	1	11	15	34	24	15	100	1475
2010	0	4	12	15	33	20	16	100	1277
2011	0	4	15	14	30	21	16	100	1210
2012	0	2	13	13	30	25	16	100	1096
Yhdyskunta-palvelu									
2004	0	7	18	18	25	19	13	100	1602
2005	0	7	18	16	25	19	15	100	1901
2006	0	5	19	19	24	19	14	100	1678
2007	0	5	17	15	27	21	15	100	1759
2008	0	4	19	17	25	20	15	100	1750
2009	0	2	15	21	27	19	16	100	1588
2010	0	6	16	20	28	19	12	100	1354
2011	0	4	12	20	30	19	15	100	1537
2012	0	3	7	19	28	19	23	100	1522
Valvonta-rangaistus									
2012	0	0	7	20	27	13	33	100	15

**Taulukko 34. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sukupuolijakauma
1. toukokuuta vuosina 2004–2012**

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nuorten ehdollisen vankeuden valvonta	Miehiä	1 488	1 411	1 277	1 153	1 133	970	975	916	995
	Naisia	172	175	165	165	114	108	127	126	151
	Yht.	1 660	1 586	1 442	1 318	1 247	1 078	1 102	1 042	1 146
Nuoriso- rangaistus	Miehiä	18	34	28	19	16	11	12	9	11
	Naisia	2	2	2	0	0	1	0	3	0
	Yht.	20	36	30	19	16	12	12	12	11
Yhdyskunta- palvelu	Miehiä	1 509	1 760	1 529	1 601	1 588	1 414	1 220	1 362	1 346
	Naisia	93	136	149	158	162	174	134	175	176
	Yht.	1 602	1 896	1 678	1 759	1 750	1 588	1 354	1 537	1 522
Ehdonalaisen vapauden valvonta	Miehiä	1 292	1 381	1 377	1 655	1 706	1 367	1 203	1 108	1 009
	Naisia	52	71	79	96	90	108	74	102	87
	Yht.	1 344	1 452	1 456	1 751	1 796	1 475	1 277	1 210	1 096
Valvonta- rangaistus	Miehiä									15
	Naisia									0
	Yht.									15
Yhdyskunta- seuraamukset yhteensä	Miehiä	4 307	4 586	4 211	4 428	4 443	3 762	3 410	3 395	3 376
	Naisia	319	384	395	419	366	391	335	406	414
	Yht.	4 626	4 970	4 606	4 847	4 809	4 153	3 745	3 801	3 790
	Naisia %	6,9	7,7	8,6	8,6	7,6	9,4	8,9	10,7	10,9

**Taulukko 35. Yhdyskuntapalvelua suorittavien sosioekonominen tausta
1. toukokuuta 2003–2012 (%)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Toimeentulo										
Opiskelija	6	7	8	6	6	5	5	5	5	5
Työssä	29	29	29	31	30	35	30	27	27	29
Työtön	56	55	52	54	53	51	54	56	57	54
Asevelvollinen	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0
Eläkeläinen	8	8	10	9	10	9	11	11	10	11
Muita								1	1	1
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1463	1602	1901	1678	1759	1750	1588	1345	1401	1303
Asuntotilanne										
Vakinainen asunto	83	83	84	86	84	86	87	88	86	85
Asuntola	2	1,5	1	1	2	1	1	1	1	1
Tilapäinen asunto	10	10	9	8	8	9	9	7	9	10
Laitoksessa	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Asunnoton	3	3,5	4	4	5	4	2	3	3	4
Yhteensä	100	100	100	100	100	101	100	100	100	100
N	1463	1602	1901	1678	1759	1750	1588	1348	1405	1312

Taulukko 36. Ehdonalaisesti vapautuneiden valvottavien sosioekonominen tausta 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Toimeentulo										
Opiskelija	5	5	5	5	5	4	4	6	8	7
Työssä	14	15	13	13	16	17	19	19	21	21
Työtön	68	68	69	68	66	67	66	62	58	60
Asevelvollinen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eläkeläinen	13	12	13	13	13	12	11	13	13	12
Muita				1					0	0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1375	1344	1452	1456	1751	1796	1475	1244	1141	1011
Asuntotilanne										
Vakinainen asunto	59	59	62	66	63	63	68	69	68	70
Asuntola	4	4	3	3	3	3	2	2	3	2
Tilapäinen asunto	17	17	18	16	19	19	17	17	19	17
Laitoksessa	6	6	4	4	3	3	2	2	2	1
Asunnoton	14	14	13	11	12	12	11	10	8	9
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1375	1344	1452	1456	1751	1796	1475	1252	1156	1027

Taulukko 37. Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvottavien sosioekonominen tausta 1. toukokuuta vuosina 2003–2012 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Toimeentulo										
Opiskelija	29	30	31	29	28	24	24	26	24	25
Työssä	18	17	18	18	17	20	20	15	15	15
Työtön	49	48	49	50	48	49	50	51	54	54
Asevelvollinen	3	3	1	2	1	1	1	1	1	1
Eläkeläinen	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1
Muita					5	5	4	5	4	4
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1652	1659	1586	1442	1318	1247	1078	1071	948	1008
Asuntotilanne										
Vakinainen asunto	80	82	84	82	82	82	83	84	81	80
Asuntola	2	2	1	1	1	1	1	0	1	1
Tilapäinen asunto	9	7	7	7	8	8	8	8	8	8
Laitoksessa	4	4	4	4	4	3	4	3	4	6
Asunnoton	5	5	5	6	5	6	4	5	6	5
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1652	1659	1586	1442	1318	1247	1078	1083	959	1019

**Taulukko 38. Nuorisorangaistusasiakkaiden sosioekonominen tausta
1. toukokuuta vuosina 2004–2012 (%)**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Toimeentulo									
Opiskelija	12	34	24	11	31	33	42	33	18
Työssä	6	3	10	22	25	0	8	17	0
Työtön	65	35	42	50	38	50	42	33	36
Asevelvollinen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eläkeläinen	0	3	3	0	0	0	0	0	0
Muita	17	25	21	17	6	17	8	17	45
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Asuntotilanne									
Vakinainen asunto	76	77	62	68	81	42	92	58	75
Asuntola	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilapäinen asunto	6	13	14	11	6	17	8	8	0
Laitoksessa	6	10	17	21	13	25	0	33	25
Asunnoton	12	0	7	0	0	16	0	0	0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	20	36	30	19	16	12	12	12	11

**Taulukko 39. Valvontarangaistusta suorittavien
sosioekonominen tausta 1. toukokuuta 2012 (%)**

	2012
Toimeentulo	
Opiskelija	20
Työssä	33
Työtön	20
Asevelvollinen	0
Eläkeläinen	20
Muita	7
Yhteensä	100
N	15
Asuntotilanne	
Vakinainen asunto	87
Asuntola	0
Tilapäinen asunto	7
Laitoksessa	7
Asunnoton	0
Yhteensä	100
N	15

Taulukko 40. Ohjelmatoimintaan osallistuneet yhdyskuntaseuraamusasiakkaat vuosina 2008–2012

	EAV										
	2008		2009		2010		2011		2012		
	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk	
Cognitive Skills	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikenneturva-jakso	2	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0
Liikenneturva-ohjelma	0	0	1	0	6	0	0	3	3	1	
Ohjauspyörä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Päihdehuolto-jakso	2	2	0	1	10	3	6	1	10	1	
Suuttumuksen hallinta (ryhmä)	2	3	8	1	1	1	0	0	4	1	
Suuttumuksen hallinta (yksilö)	1	1	9	2	7	3	13	4	3	0	
Viisi keskustelua muutoksesta	28	11	38	15	44	8	27	6	18	6	
Yhteensä	35	17	58	19	69	15	46	14	38	9	

	ERN										
	2008		2009		2010		2011		2012		
	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk	
Cognitive Skills	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikenneturva-jakso	0	0	0	0	2	0	0	0	13	0	
Liikenneturva-ohjelma	0	0	0	0	6	0	1	0	0	0	
Ohjauspyörä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Päihdehuolto-jakso	0	2	0	0	15	1	0	0	13	3	
Suuttumuksen hallinta (ryhmä)	3	5	5	5	6	2	0	0	5	2	
Suuttumuksen hallinta (yksilö)	1	5	8	4	10	3	24	2	10	8	
Viisi keskustelua muutoksesta	14	6	41	9	50	12	25	30	39	8	
Yhteensä	18	18	54	18	89	18	50	32	80	21	

suor = suorittanut loppuun, kesk = keskeyttänyt

Jatkuu seuraavalla sivulla

Taulukko 40. jatkuu
Ohjelmatoimintaan osallistuneet yhdyskuntaseuraamusasiakkaat vuosina
2008–2012

	YKP										VALRA	
	2008		2009		2010		2011		2012		2012	
	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk	suor	kesk
Cognitive Skills	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikenneturva- jakso	42	4	30	1	19	0	14	4	7	0	0	0
Liikenneturva- ohjelma	64	10	67	9	64	12	54	19	81	8	4	0
Ohjauspyörä	4	2	8	4	7	1	3	2	3	0	0	0
Päihdehuolto- jakso	92	25	85	17	89	15	83	8	96	23	1	0
Suuttumuksen hallinta (ryhmä)	5	4	24	3	9	3	13	2	27	2	0	0
Suuttumuksen hallinta (yksilö)	12	5	21	5	16	1	15	6	18	6	2	0
Viisi keskustelua muutoksesta	47	15	122	22	126	28	113	16	133	20	3	0
Yhteensä	266	65	357	61	330	60	295	57	365	59	10	0

suor = suorittanut loppuun, kesk = keskeyttänyt

Taulukko 41. Sanktioiden ja toimenpiteiden käyttö yhdyskuntaseuraamuksissa vuosina 2005–2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Yhdyskuntapalvelu								
Kirjallinen huomautus	1335	1288	1259	1344	1275	1049	1047	968
Toimeenpanon aloittamiskielto	204	168	201	213	188	171	135	144
Toimeenpanon jatkamiskielto	9	11	12	13	10	9	16	23
Toimeenpanon keskeytys	623	577	566	579	543	435	437	435
Yhteensä	2171	2044	2038	2149	2016	1664	1635	1570
Ehdonalaisen vapauden valvonta								
Kirjallinen varoitus	93	84	80	78	87	87	83	48
Noutopyyntö poliisille	0	19	89	126	85	90	70	51
Ilmoitus syyttäjälle	0	2	15	31	22	22	13	6
Yhteensä	93	105	184	235	194	199	166	105
Nuorisorangaistus								
Kirjallinen huomautus	7	17	17	21	4	10	4	2
Kirjallinen varoitus	0	5	8	6	2	3	2	2
Noutopyyntö poliisille	1	1	5	1	1	3	2	4
Toimeenpanon aloittamiskielto	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimeenpanon keskeytys	4	10	7	9	4	3	4	4
Yhteensä	12	33	37	37	11	19	12	12
Ehdollisen vankeuden valvonta (nuoret)								
Kirjallinen huomautus							3	37
Kirjallinen varoitus								8
Noutopyyntö poliisille							3	57
Ilmoitus syyttäjälle								3
Yhteensä							6	105
Valvontarangaistus								
Kirjallinen varoitus								33
Toimeenpanon aloittamiskielto								14
Toimeenpanon jatkamiskielto								6
Toimeenpanon keskeytys								24
Yhteensä								77

RIKOSSEURAAMUSLAITOS
Puh. 029 56 88500
Fax 029 56 65440
viestinta.rise@om.fi

ISSN-L 2242-6949
ISSN 2242-6949 (painettu)
ISSN 2242-6957 (verkkojulkaisu)